PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 251 (5934)

TRST, sreda 4. novembra 1964

VČERAJŠNJE PREDSEDNIŠKE VOLITVE V ZDA OB VISOKI VOLILNI UDELEŽBI IN LEPEM VREMENU

Delni volilni izidi kažejo, da je zmagal Johnson

Prvo vest o zmagi je dala ob 1.17 «Columbia Broadcasting System» - Volilne izide objavlja z rekordno naglico poseben urad «N.E.S.» s pomočjo «elektronskih možganov» - Volilne operacije spremlja 130.000 novinarjev
Volivci Washingtona so včeraj volili prvič po letu 1800 - Ne navadno visoka volilna udeležba na jugu ZDA

NEW YORK, 4. — Ob 1.17 je *«Columbia Broadcasting System»* sporočil, da je «na podlagi elektronske projekcije» volilnih rezultatov zmagal Johnson na predsedniških volitvah.

Nekaj minut pred tem pa so sporočili, da vodi Johnson s 60 odst. glasov proti 40 odst., ki jih je prejel Goldwater. Do tedaj je Johnson zmagal z 9 glasovi v državi Kentucky, vodil pa je v 6 državah z 51 volilnimi glasovi. Goldwater pa v 4 državah s 34 volilnimi glasovi. Sledila je vest, da vodi Johnson v 12 državah s 129 volilnimi glasovi, Goldwater pa v 9 državah s 65 volilnimi glasovi. Hkrati so sporočili, da je bil demokratični senator Edward Kennedy ponovno izvoljen za senatorja v državi Massachussetts.

Ob 2.45 je bil objavljen naslednji podatek: Johnson 5.189.000 glasov, Goldwater 3.760.000 glasov.

Kot je bilo napovedano, so se predsedniške volitve začele ob 6. uri zjutraj po srednjeevropskem času ali opolnoči po newyorškem. Že eno uro nato je bil objavljen prvi izid in sicer na volišču v neki majhni gorski vasi v Dixvillu, kjer je bilo samo osem volivcev, ki so vsi glasovali za Goldwaterja. Vas je blizu kanadske meje. Nato je bil objavljen izid v nekem majhnem kraju v Virginiji, ki se imenuje Washwoodsh, kjer pa je vseh 13 volivcev glasovalo za Johnsona.

Pred tem pa so tiskovne agencije objavile vesti o številu volivcev, ki jih je v ZDA pravzaprav 113.900.000. Toda vsak volivec mora opraviti najprej tako imenovano registracijo. Število registriranih ni znano, toda cenijo jih na okrog 80 milijonov 400.000. Na podlagi te številke predvidevajo, da se bo volitev udeležilo nekaj čez 70 milijonov volivcev in volivk.

Seveda so z začetkom volilnih operacij prenehala ugibanja. Okrog poldne je prenehal tudi strah, da kot po navadi, volivci ne bodo pokazali zanimanja za volitve. Iz vse države so namreč začele prihajati vesti, da je volilna udeležba precej visoka, zlasti v državah New York, New Jersey, Illinois, Georgia, Kentucky, Indiana, Ohio, West Virginija, Virginija in Južna Karolina. Vreme je bilo povsod lepo, celo lepše kot po navadi. Le na atlantski obali in na srednjem zahodu so bile kratkotrajne nevihte. Tako je moglo 130.000 novinarjev — poklicanih in improviziranih — ki sledijo volitvam na 175.000 voliščih kmalu poročati, da je volilna udeležba izredno dobra.

Ta udeležba je visoka tudi v južnih državah, kjer ima — kot trdijo — republikanska stranka letos prvič možnost doseči večino. Od Georgije do Mississippija in Louisiane so prihajali na volišča tudi številni črnci, kar je posledica večmesečne kampanje mladih prostovoljcev, ki so agitirali za vpis volivcev v volilne sezname. Kot je že znano, so izgubili med to kampanjo življenje trije mladeniči, ki so jih rasisti v Mississippiju ugrabili in usmrtili. V zvezi s to kampanjo je prišlo tudi do prijave sodišču tistih republikancev aktivistov, ki so silili črnce, naj se vpišejo v volilne sezname in naj glasujejo za Martina Luthera Kinga. Prijavili so jih demokrati. Namen republikancev pa je bil, da bi se razpršili glasovi za Johnsona.

Če bo število volivcev doseglo 70 milijonov, bo vsekakor dosežen rekord iz leta 1960, ko se je volitev za predsednika Kennedyja udeležilo 68.800.000 volilnih upravičencev. Zanimivo pa je štetje in poročanje o izidih. Tri televizijske mreže in dve tiskovni agenciji so se namreč sporazumele, da bodo koordinirale izide s pomočjo svojih elektronskih aparatov. Ustanovile so nekak urad, ki se imenuje «N.E.S.» — «Network Elections System» — ki predstavlja pravi monopol štetja oddanih glasov. Vseh 50 ameriških držav so razdelili na pet področij. Vsako področje je oddajalo izide s svojega sektorja ostalim štirim. Pravijo, da gre za pravo «futuristično» organizacijo, ki deluje z ogromno hitrostjo.

Ti elektronski možgani bodo oddajali najprej podatke o izidih v državi New York, kjer bodo volitve končane ob 21. uri po tamkajšnjem času ali ob 3. uri zjutraj po srednjeevropskem času. Na podlagi teh podatkov se bo zvedelo ne samo za zmagovalca pri predsedniških volitvah, temveč tudi za imena številnih izvoljenih senatorjev, guvernerjev, poslancev itd. Pri tem pripominjajo, da so se v preteklosti «elektronski možgani» včasih tudi zmotili. Letos v mesecu juniju, ko so bile volitve v Kaliforniji, je namreč ena izmed treh televizijskih mrež sporočila, da je bil izvoljen Goldwater, ki se je boril proti Rockefellerju. Ta izid so ponavljali ves večer, toda na koncu se je izkazalo da je bil zgrešen.

Lyndon Johnson in njegova soproga sta glasovala na volišču, ki je 25 km daleč od njunega «ranча», toda ni opremljeno s tako imenovanim volilnim strojem. Johnson je glasovanje opravil v eni minuti: prečrtal je s krizici tiste kandidate, ki jih je hotel izključiti. Novinarjem je dejal: «Glasoval sem demokratično do dna in to lahko napišeta.» Množici, ki mu je ploskala, je dejal: «Dovolite mi, prijatelji, da vam rečem, da bo jutri v vsej državi dan Lyndona Johnsona.»

Republikanski kandidat Barry Goldwater pa je z ženo Peggy glasoval ob 8.30 zjutraj v neki šoli v Phoenizu s pomočjo avtomatičnega stroja. Navzoče je pozdravljal z dvema prstoma v obliki črke «V», kot ima navado Churchill. Nekemu novinarju, ki ga je vprašal, ali bi mirno sprejel zanj negativen izid volitev, je odgovoril: «Vidite, to je kot konjska dirka, lahko zmagate, lahko pa izgubite. Sprejel bom vse, kar bo hotel bog.»

Kandidat demokratične stranke za podpredsednika Hubert Humphrey je glasoval v nekem malem mestu v Minnesoti. Dejal je: «Sledniić je končano. Sedaj naj odločijo Američani.» Republikanski kandidat za podpredsednika William Miller je glasoval v Lockfordu v državi New York.

Zanimiv je tudi podatek, da volivci glavnega mesta ZDA Washingtona glasujejo danes prvič po letu 1800. Tedaj je bilo namreč sklenjeno, da prebivalci glavnega mesta ne volijo, ker je bila nevarnost, da bi vedno glasovali za tisto stranko, ki je na oblasti, ker je večina volivcev v državni službi, za katere se tudi sedaj domneva, da so glasovali za Johnsona in Humphreyja.

šitev je popolno uničenje obstoječe oborožitve ter prepoved izdelovanja novega orožja. Prvi kot drugi ukrep zahtevata učinkovito kontrolo.» Tu je Couve de Murville dejal, da odobrava predlog generalnega tajnika OZN U Tanta za diskusijo med vsemi sedanjimi jedrskimi silami.

Končno je minister dejal, da so minili časi ostre ločitve med trdo organiziranimi bloki; iz sprememb v svetu se bo rodilo novo svetovno ravnotežje, ki bo bolj stalno kot hladna vojna.

JOHNSON in HUMPHREY

Poslanica Merzagore in Andreottija za 4. november - dan oboroženih sil

Poročilo ministra Pieraccinija in Colomba o razvoju gospodarstva v prihodnjem letu

RIM, 3. — V zvezi s 4. novembrom — dnevom oboroženih sil — sta začasni predsednik republike Merzagora in obrambni minister Andreotti naslovila tem silam poslanico, ki so jo prečitali v vojašnicah.

V poslanski zbornici so danes dostavili poslancem vladni zakonski osnutek o poenotenju plač državnih nameščencev, ki ga je nedavno odobril ministrski svet.

Podpredsednik vlade Nenni je sklical za 6. novembra sejo odbora, ki mora proučiti reformo državnih železnic in ukrepe, da bi zmanjšali deficit in rešili vprašanja osebja. V tem odboru so ministri za prevoz, za zaklad, za državni proračun, za reformo javne uprave, glavni ravnatelj državnih železnic, glavni računovodja državne uprave in predstavniki sindikata železničarjev.

Državni podtajnik za zunanje zadeve Zagari je danes otvoril v Firencah državno zborovanje na temo «Italijanska tehnična kooperacija z zaostalimi deželami», ki ga pod okriljem zunanjega ministrstva organizirata državna zveza agronomov in agronomski zavod za prekomorje.

V poslanski zbornici sta minister za državni proračun Pieraccini in zakladni minister Colombo predložila perspektivno in programsko poročilo za prihodnje leto. V tem poročilu se najprej zadržujeta na dosedanjem obsegu stabilizacije italijanskega gospodarstva in ugotavljata nekatere pozitivne strani, pa tudi nekatere pomanjkljivosti. Po podatkin osrednjega zavoda za statistiko se bo nacionalni dohodek v tem letu povečal za okrog tri odstotke v primeri z lanskim letom; kmetijska proizvodnja se bo povečala v primeri z lanskim letom za 4 do 5 odst., medtem ko bo prispevek industrije znatno manjši in računajo, da ne bo presegel 1 do 2 odst. Gradbeništvo se je v preteklem letu pozitivno razvijalo, tudi če je bil njegov razvoj manj dinamičen od onega v prejšnjih letih. V primeri z lanskim letom se bodo tudi terciarne dejavnosti povečale v letošnjem letu za 3 odst.

V letošnjem letu se bodo cene še nekoliko povišale, toda to povišanje bo nižje od onega, ki smo ga imeli med letom 1962 in 1963. Investicije v industriji se bodo občutno znižale, približno za 5 odst., medtem ko bo povečanje potrošnje še vedno zelo visoko: več kot 3 odst. Ugoden razvoj trgovinske bilance bo skrčil uvoz od 610 milijard v preteklem letu na približno 200 milijard ob koncu letošnjega leta.

Kar zadeva predvidevanja za prihodnje leto se bo povečanje nacionalnega dohodka gibalo med 3 in 4 odst.; kmetijska proizvodnja se bo povečala za 2.4 odst.; industrijska proizvodnja do 6.5 odst.; cene na debelo se bodo le neznatno zvišale, medtem ko povišanje cen na drobno ne bo večje od onega, ki smo ga imeli v drugi polovici letošnjega leta; trgovinska bilanca se bo še dalje postopno boljšala; zaposlitev se bo povečala (za okrog 1 odst.).

V poročilu se nadalje poudarja, da je treba v prihodnjih petih letih skrbeti za to, da se bo gospodarstvo razvijalo s povprečnim odstotkom, ki ne bo nižji od 5 odst. Vladna gospodarska politika mora pospeševati javne in zasebne investicije z ustrezno kreditno politiko. Vlada je že prispevala k okrepitvi finančnega tržišča s tem, da je predložila zakonski osnutek za ustanovitev skupnih investicijskih skladov; v še večji meri pa bomo prispevali v tej smeri z uveljavljenjem reforme delniških družb. V poročilu se nato poudarja potreba po povezavi med finančnimi programi medministrskega odbora za kredit in potrebami politike načrtovanja: to povezavo bo konkretno zagotovila bližnja ustanovitev medministrskega odbora za gospodarsko načrtovanje.

Poročilo se nato zadržuje na smernicah politike načrtovanja v kmetijstvu, na področju gradbeništva in trgovske mreže, kjer se poudarja, da proučujejo reformo pravne in upravne ureditve trgovinske dejavnosti, poleg ukrepov, katerih namen je pospeševati ostvaritev velikih centrov za razdeljevanje proizvodov in organizacijo zadrug za drobne trgovce.

Na področju gradbeništva, ki ga finansira država, bodo v prihodnjem letu izvršili del za okrog 140 milijard; v istem letu bo GESCAL začela z uresničenjem triletnega programa stanovanjskih hiš za delavce.

Na koncu se poročilo zadržuje na osnutku petletnega gospodarskega načrta, ki ga bodo predložili do konca leta.

DANES

Čeprav ob uri, ko pišemo te vrstice glasovanje na predsedniških volitvah v ZDA še ni zaključeno in bodo dokončni izidi volitev znani šele čez nekaj ur, kažejo prve vesti da je na volitvah zmagal demokratični kandidat in sedanji predsednik ZDA Lyndon Johnson, ki je okrog 3. ure danes zjutraj vodil z 60 odst. glasovi. Značilno za sedanje predsedniške volitve pa je izredno velika volilna udeležba, saj je znano, da je v ZDA vedno vladalo zelo majhno zanimanje za vsakršne volitve. Značilno je tudi, da je izredno velika volilna udeležba zlasti v južnih državah, kjer se je nenavadno veliko število črncev vpisalo v volilne sezname. Vsekakor je veliko volilno udeležbo omogočilo tudi izredno lepo vreme v vsej državi. Tudi druga važna vest je prišla iz Amerike, in sicer iz Bolivije, kjer se je najprej v glavnem mestu La Paz, nato pa še v Chochabambi uprla vojska. Medtem ko je poskus v La Pazu spodletel, kaže, da je uspel ne samo v Chochabambi, temveč tudi v številnih drugih mestnih središčih. Upor je tesno povezan s spopadi med vojsko in policijo ter rudarji in študenti, vodi pa ga podpredsednik Bolivije general Barrientos ob podpori vseh opozicijskih strank in rudarjev. In še zadnja vest: vojska je obkolila La Paz in Estenssoro je odstopil.

Tretja novost je važen kronski govor britanske kraljice Elizabete, ki je prebrala programsko izjavo nove laburistične vlade. Glavna točka tega programa je nacionalizacija jeklarske industrije.

V francoskem parlamentu je govoril de Gaullov zunanji minister Couve de Murville, ki pa ni povedal nič posebno novega: ponovil je le že znana stališča glede gospodarske skupnosti s posebnim poudarkom, da se mora rešiti vprašanje kmetijstva, nadalje glede nasprotovanja večstranski jedrski sili, glede pristanka na U Tantov predlog o atomski razorožitvi ter končno glede normalizacije odnosov s Sovjetsko zvezo.

Zanimiva je tudi dolga izjava delegacije KPI o moskovskih razgovorih glede odstavitve Hruščova. V izjavi se namreč poudarja, da pojasnila glede načina obveščanja javnosti o odstavitvi delegatov KPI niso zadostna.

PRED JUG.-ITAL. TRG. POGAJANJI

Verjetno bo letos izmenjava presegla 300 milijonov dolarjev

Proučili bodo tudi obmejni promet, industrijsko sodelovanje in kreditne aranžmaje - Vejvoda obiskal Mattarello

BEOGRAD, 3. — V Rimu se bo 9. novembra pričelo zasedanje mešane jugoslovansko - italijanske komisije za blagovno izmenjavo, na katerem bodo, kakor pričakujejo, opravili tudi izčrpno izmenjavo mišljenj o dosedanjih in bodočih odlikah gospodarskega sodelovanja in namene, da se najde za obe strani ugodna rešitev, ki bi omogočila nadaljni napredek trgovinskih in gospodarskih odnosov med obema državama. Ta pričakovanja temeljijo na dosedanjem dinamičnem razvoju medsebojnega gospodarskega sodelovanja in razgovorih gospodarstvenikov obeh držav, ki so izrazili pripravljenost še po nadaljnjem sodelovanju, posebno glede blagovne izmenjave, ki bo letos verjetno presegla 300 milijonov dolarjev v obeh smereh v primeri s 120 milijoni dolarjev v letu 1959.

Jugoslovanski gospodarski krogi upajo, da bo zasedanje dalo novo pobudo za povečanje izvoza industrijskih izdelkov na italijanski trg ter postavilo jugoslovanski izvoz živine in lesa na dolgoročno osnovo. Spričo dejstva, da se splošno sodelovanje z Italijo ne omejuje samo na blagovno izmenjavo, se pričakuje, da bodo na zasedanju proučili vsa osnovna vprašanja, ki so neposredno vezana na medsebojne gospodarske odnose, predvsem industrijsko sodelovanje, obmejni blagovni promet, tekoče kreditne aranžmaje in druge oblike sodelovanja.

Iz Rima poročajo, da je jugoslovanski veleposlanik v Rimu Ivo Vejvoda v zvezi s tem zasedanjem obiskal danes italijanskega ministra za zunanjo trgovino Bernarda Mattarello, s katerim se je razgovarjal o gospodarskih odnosih med obema državama.

Predsednik nepalske vlade dr. Giri je danes odpotoval iz Beograda. Skupno poročilo o obisku bo objavljeno v četrtek istočasno v Beogradu in v Nepalu.

Novoimenovani italijanski veleposlanik v Beogradu Alberto Ducci je obiskal danes predsednika skupščine mesta Beograda Miljana Neoričića.

Dinamitni atentat na hišo v Bocnu

BOCEN, 3. — V kleti neke stanovanjske hiše v Ulici Rovigo v Bocnu je eksplodiral ob 21.40 dinamitni naboj in povzročil znatne poškodbe. V tej zgradbi, ki spada v sklop osmih stanovanjskih blokov, ki jih je nedavno zgradil zavod za ljudske stanovanjske hiše, stanuje osem družin, oziroma 30 oseb. Kljub temu, da je eksplozija vrgla iz tečajev nekatera vhodna vrata v gornjih nadstropjih, ni bil nihče ranjen.

Gre že za drugi podoben atentat. Pred štirinajstimi dnevi je namreč prišlo do podobne eksplozije v Ulici Torino, kakih 300 metrov od Ul. Rovigo, in tudi takrat je šlo za enako stanovanjsko hišo in le za materialno škodo.

VOJAŠKI UPOR V BOLIVIJI

Estenssoro odstopil

LA PAZ, 3. — V glavnem mestu Bolivije in v mestu Chochabamba se je uprla vojska. Najprej so sporočili, da so se v La Pazu uprle nekatere enote konjeniškega polka, vendar je poskus spodletel. Nato pa je radio Chochabambe, ki je važno mesto jugovzhodno od La Paza, sporočil, da se je uprla vojaška posadka in prevzela nadzorstvo nad vsem mestom ter da se je upor razširil tudi na posadke v Santa Cruz, Potosi in Sucre. Radio je tudi sporočil, da bo podpredsednik republike general René Barrientos poskušal predlagati predsedniku republike Estenssoru, naj se umakne z oblasti in naj prepusti oblast posebnemu vojaškemu odboru, da bi se preprečilo prelivanje krvi.

Nato je sledila vest, da se je uprla tudi divizija v mestu Oruro. Takoj nato je podpredsednik Barrientos govoril po radiju in zahteval od predsednika Estenssora, naj odstopi ter poudaril, «a bodo uporniški vojaki nadaljevali borbo».

S svoje strani pa je predsednik Estenssoro po radiju pozval prebivalce v vsej državi, ter poudaril, da bo odločno branil sedanjo vlado. Posredno iz njegovega apela izhaja, da se upor v Chochabambi pripravili «komunistični elementi». Hkrati je poslal svojega posebnega tajnika in ministra za javna dela v Chochabambo na razgovore z generalom Barrientosom.

Uporniški vojaki so sporočili, da jih podpirajo vse opozicijske stranke, kakor tudi rudarji, ki so pripravljeni intervenirati povsod tam, kjer bo poveljstvo divizije iz Chochabambe smatralo za potrebno.

Ob 0.40 uri je predsednik Estenssoro odstopil. Oblast je prevzel vojaški odbor.

DELEGACIJA KPI SE JE VRNILA IZ MOSKVE

Kratko skupno poročilo in dolga Berlinguerjeva izjava

Delegacija ni zadovoljna z obrazložitvijo načina obveščanja javnega mnenja v SZ - Razlike v presoji Togliattijevega dokumenta - Polemika TASS - «Espresso» - Erkin pri Kosiginu

RIM, 3. — Nocoj ob 20.30 je prispela na letališče Fiumicino iz Moskve delegacija KPI, ki jo sestavljajo Berlinguer, Sereni in Buffalini. Delegacija je izročila novinarjem skupno poročilo o razgovorih v Moskvi, na katerem so s sovjetske strani sodelovali Brežnjev, Podgorni, Suslov in Ponomarjov. V poročilu je rečeno:

«Med razgovori, ki so bili v prijateljskem in odkritosrčnem duhu, so bile izmenjane informacije in mišljenja o delovanju obeh strank ter o vprašanjih, ki stojijo pred njimi. Obravnavali so tudi vprašanja, ki zadevajo mednarodno komunistično in delavsko gibanje ter njegovo enotnost v sedanjem trenutku. Ponovno so potrdili obveznost obeh strank, da se nadaljuje borba za mir in za miroljubno koeksistenco med državami z različnimi režimi, da se v celoti podpira narodnoosvobodilno gibanje narodov proti imperializmu, da bi stvar demokracije in socializma na vsem svetu napredovala.»

Nato je Berlinguer prebral novinarjem naslednjo izjavo:

«Glavni predmet naših razgovorov s sovjetskimi tovariši so bila vprašanja mednarodnega komunističnega in delavskega gibanja in njegove enotnosti. O opravljeni diskusiji bomo poročali v prihodnjih dneh vodstvu stranke. Splošni vtis tovarišev Buffalinija, Serenija in moj pa je — kar zadeva usmeritev, ki ji sledimo v vprašanjih mednarodnega komunističnega gibanja — da ostajajo v veljavi smernice zapiska tovariša Togliattija in stališč, ki so bila sprejeta na zadnjem sestanku našega centralnega komiteja. Kot si lahko predstavljate, smo med razgovori obširno seznanili sovjetske tovariše z odmevi in zaskrbljenostjo, ki jo je v javnem mnenju naše dežele povzročila sprememba v vodstvu sovjetske partije in vlade z zamenjavo tovariša Hruščova. Z veliko odkritosrčnostjo smo poleg tega obrazložili tovarišem KP SZ začudenje in pridržke, ki jih je povzročil način, kako so bile te spremembe objavljene in prikazane. Vodstvo KPI bo proučilo odgovore in elemente za presojo, ki so nam jih sovjetski tovariši nudili. Tisto, kar lahko že sedaj povemo pa je, da se nam ti elementi, ki brez dvoma zaslužijo veliko pozornost, niso zdeli zadostni, da bi opustili pridržke, ki jih je naša partija izrazila glede metode obveščanja javnega mnenja.»

«Poleg tega nas je zanimalo predvsem obravnavati s tovariši iz vodstva KP SZ in se spoznati z njihovimi stališči glede najbolj splošnih političnih vprašanj, na katera se je osredotočila pažnja spričo zadnjih dogodkov. Diskusija se je v tem smislu zadrzala zlasti na vprašanju borbe za mir in na vprašanjih razvoja socialistične demokracije. Glede prve točke so sovjetski tovariši ponovno potrdili na način, ki ne dopušča dvomov, svojo voljo, da nadaljujejo aktivno politiko mednarodne pomiritve in miru, ki sloni na načelih miroljubne koeksistence med vsemi državami. Glede oblik in načinov razvoja demokratičnega življenja in politične debate v socialistični družbi pa izhaja že iz prejšnjih naših ocen in iz Togliattijevega zapiska, da se naša stališča ne krijejo s stališči sovjetskih tovarišev. Diskusije, ki smo jih vodili v Moskvi, potrjujejo obstoj teh razlik. Kot prepričani zagovorniki avtonomije in neodvisnosti vsake partije seveda priznavamo, da pripada rešitev teh vprašanj sovjetskim tovarišem in tovarišem ostalih socialističnih držav in prav tako ne pozabljamo na različnost zgodovinskih in ambientalnih pogojev, toda jasni sta tudi dve ugotovitvi: prva je, da se komunistična partija, kakršna je naša, ne more izogniti izražanju lastne presoje ne toliko glede tega ali onega dogodka, temveč glede splošnega socialnega in političnega razvoja socialistične družbe. Ta mnenja smo tudi sicer — tudi ko so imela kritično vsebino — izražali in jih bomo izražali vedno v duhu razumevanja in iskrene solidarnosti in, izhajajoč iz priznanja odločilne osvobodilne in progresivne veljave, ki jo imajo za ves svet zmaga oktobrske revolucije in graditev socialističnih družb. Druga in osnovna ugotovitev, ki nas je vedno vodila je: da je proučevanje pozitivnih in negativnih izkušenj v socialističnih državah bilo in ostane skupaj z analizo naše nacionalne realnosti in njenih tradicij ter posebnosti, bistveni element izdelave in borbe za naš pot v socializem, ki naj omogoča ne le obrambo, temveč tudi popoln razvoj vseh vrednot demokracije. Vsekakor pa bodo vodilni organi naše partije proučili rezultate naših razgovorov, in iz njih potegnili potrebne zaključke. S to izjavo smo hoteli izraziti samo naš splošni vtis.»

V odgovorih na nekatera vprašanja novinarjev je Berlinguer povedal, da poročila Suslova niso prebrali in tudi drugih dokumentov niso videli, ker delegacijo KPI nisо zanimale tajne informacije. Dejal je tudi, da ne ve, ali bo poročilo Suslova objavljeno kasneje, pač pa da dokument, ki vsebuje 29 točk, ne odgovarja povsem resnici, temveč samo v nekaterih točkah. Nato je izjavil, da kritike na račun Hruščova zadevajo predvsem notranjo politiko. Rekel je, da delegacija ni izrazila želje, da bi se sestala s Hruščovom. Glede konference komunističnih strank, ki je bila določena za 15. decembra, je Berlinguer dejal, da se mu je zdelo, da vodstvo KP SZ ni spremenilo svojega sklepa. Rekel je, da so razpravljali tudi o Togliattijevem jaltskem zapisku in ugotovili, da se ne strinjajo glede načina reševanja spora s Kitajci, glede vprašanj socialistične družbe, kulture, političnih svoboščin, demokratičnega razvoja itd. Poudaril je, da KPI želi zboljšanje odnosov med Moskvo in Pekingom ter misli, da možnost za to obstaja. Delegati pa niso odgovorili na vprašanje, ali bo sedanje sovjetsko vodstvo trajno. Le sen. Giuliano Pajetta je pripomnil: «To je tako, kot bi vprašali gostilničarja, ali je vino dobro.»

Tričlanska delegacija KPI se je nekaj časa ustavila med potjo iz Moskve na letališču pri Amsterdamu. Ob tej priliki je delegacija KPI zanikala trditev, da je odšla v Moskvo zaradi informacij o vzrokih odstavitve Hruščova, ker je bil obisk dogovorjen že konec avgusta, ko se je Brežnjev udeležil v Rimu Togliattijevega pogreba. «Seveda — je dodal Berlinguer — smo govorili tudi o tem, toda to ni bil najvažnejši argument naših razgovorov.»

Predsednik sovjetske vlade Kosigin je sprejel danes turškega zunanjega ministra Ferduna Erkina. Pri razgovoru je sodeloval tudi zunanji minister Gromiko; obravnavali pa so vprašanja, ki zanimajo obe državi.

Tiskovna agencija Tass je objavila sporočilo, da je članek, ki je izšel v rimskem političnem tedniku «Espresso» pod naslovom «Poročilo Suslova», popolnoma lažno ter da ima namen onemogočiti prijateljske odnose med SZ in drugimi državami in ponarejati zunanjo politiko SZ. Glavni urednik tednika pa je v zvezi s tem izjavil, da je objavljeni dokument prejel iz zelo zanesljive strani ter dodal: 1. da so skoraj vse obtožbe Hruščova, ki jih vsebuje dokument vsebovale tudi v 29 točkah tistega dokumenta, ki so ga prejeli zahodni dopisniki v Moskvi in ki ga agencija Tass ne omenja — 2. Že pred objavo obeh dokumentov pa sta več vesti, ki jih vsebuje kritizirani članek, objavila «Unità» in «Paese Sera». 3. Tudi leta 1956 je rimski tednik objavil celotno besedilo poročila Hruščova o Stalinu in tudi takrat sovjetska vlada ni priznala avtentičnosti dokumenta, čeprav je bil pozneje podlaga politike destalinizacije, ki se je začela z 20. kongresom. 4. Tass pa lahko ustreže resnici s tem, da objavi celotno besedilo poročila Suslova.

Couve de Murville o zunanji politiki Francije

PARIZ, 3. — V parlamentu je francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville pričel debato o zunanji politiki. Glede evropskih problemov je dejal, da se za Francijo pričenja obdobje čakanja.

Couve de Murville je še v bistvu dejal, da je želja francoske vlade, da začne Evropa napredovati, vendar naj nihče ne misli, da bo Francija žrtvovala temeljne koristi države.

Francija se tudi zavzema za skupno zunanjo politiko in za dialog med Evropo in ZDA, kar že suponira dve politiki, eno določeno v Evropi in drugo v Washingtonu, «ker sicer bi dialog postal monolog».

Kar se tiče večstranske jedrske sile je zunanji minister dejal, da je njena vojaška korist vse prej kot dokazana in da bi bila vzrok za razdor znotraj NATO.

Ko je govoril o drugih mednarodnih problemih, je Couve de Murville rekel, da želi Francija ohraniti s SZ normalne odnose ter v obojestransko korist razvijati gospodarske, kulturne in tehnične odnose. Dodal pa je, da v mednarodnih odnosih SZ prevladuje, kot se zdi, spor s Kitajsko.

«Kar zadeva jedrsko orožje, je nadaljeval minister, in sicer njegovo ukinitev, bi bilo treba samo odobriti akcijo, ki bi šla za tem, da se prepreči vstop novih držav v jedrski klub, pri čemer je treba vsekakor razumeti, da bi ta klub napravil tako, da bi tudi sam izginil. Rešitev, in sicer edina re-

KRONSKI GOVOR ANGLEŠKE KRALJICE ELIZABETE

Laburisti bodo nacionalizirali jeklarne in stavbna zemljišča

Zdravila bodo spet brezplačna in uvedli bodo nadzorstvo nad stanarinami
Nameravajo ukiniti smrtno kazen - Vladni program je borza sprejela ugodno

LONDON, 3. — V kronskem govoru, ki ga je kraljica Elizabeta držala v imenu laburistične vlade v gornjem domu, je napovedala naglo nacionalizacijo jeklarske industrije in čimprejšnje imenovanje posebne komisije, ki bo nacionalizirala stavbna zemljišča. Kraljica Elizabeta je hkrati napovedala, da bodo parlamentarci svobodno glasovali o ukinitvi smrtne kazni; da se bodo povrnili k sistemu popolne brezplačnosti zdravil in k nadzorstvu nad stanarinami. Laburistična vlada bo spremenila sedanjo zakonodajo na področju socialne varnosti in povečala bo tudi prispevke za socialno zavarovanje.

Kraljica Elizabeta je potrdila svojo bližnje obiske v Etiopiji, Sudanu in v Zahodni Nemčiji.

Laburistična vlada ponovno poudarja svojo podporo atantskemu zavezništvu; dala bo konstruktivne predloge glede jedrskega orožja z namenom, da se prepreči njegova dvojna uporaba in razširitev orožja za množično uničevanje. Velika Britanija bo ostala v evropskih organizacijah, hkrati pa se bo zavzemala za tesnejše evropsko sodelovanje. Laburistična vlada po sterlih vse, kar je v njenih močeh, da bi branila funt šterling in bo pozvala sindikate in delodajalske organizacije, naj sodelujejo pri odpravi omejitev, ki škodijo razvoju gospodarstva. Sprejeli bodo ukrepe, da bi prisilili trgovske družbe, da bi objavile višino finančne podpore, ki jo dajejo političnim strankam. V kronskem govoru je vlada bkrati napovedala, da bodo sprejeli nove ukrepe za pospeševanje gospodarskega in socialnega napredka zaostalih dežel. Poudarja se tudi «edinstvena vloga» Commonwealtha, v okviru katerega je potrebno vzpostaviti medsebojne odnose na temelju rasne enakopravnosti. Vlada bo sprejela ukrepe proti plemenski segregaciji in bo olajšala popolno integracijo priseljencev.

Na kronski govor je londonska borza v glavnem reagirala pozitivno. Sklep o odpravi pristojbine na zdravniške recepte je ugodno vplival na povišanje vrednostnih papirjev farmacevtskih proizvodov. Povišala se je cena delnic tekstilne in cementne industrije, veleblagovnic itd. Tudi kljub napovedani nacionalizaciji, se je izboljšalo kotiranje delnic jeklarske industrije.

Kljub optimizmu borze, pa so industrijci jekla in gradbeništva negativno komentirali kronski govor. Siderurško industrijo je Attleejeva laburistična vlada nacionalizirala v februarju 1951, leta 1953 pa je konservativna vlada ukinila to nacionalizacijo, razen tovarne «Richard Thomas and Baldwins», ki je še vedno nacionalizirana. Jeklarska industrija šteje okrog 250 podjetij in več kot tisoč plavžev.

S kronskim govorom je Harold Wilson vrgel rokavico konservativcem in liberalcem. In to z večino, ki znaša komaj pet glasov v spodnjem domu. Zlasti nacionalizacija jeklarske industrije in komisija za nakup stavbnih zemljišč bosta povzročili silovita nasprotja v spodnjem domu. Izključujejo, da bi Wilson mogel odložiti razpravo o teh dveh vprašanjih na konec zakonodajne dobe, ker je napovedal da namerava predložiti čim prej ustrezne zakonske osnutke. To pomeni, da je laburistična vlada sklenila «živeti nevarno». Že itak pičla večina laburističnih poslancev se je še bolj skrčila po avtomobilskem incidentu, ki se je pripetil poslancu Geoffreyju de Freitasu. Pripomnja se, da bi zadoščala epidemija influence (in številni laburistični poslanci imajo več kot 65 let), da bi laburistična parlamentarna skupina izgubila večino. Toda ta okoliščina Wilsona ne zaskrblja, ker je verjetno prepričan, da tako konservativci kot liberalci ne marajo tvegati novih volitev v bližnji prihodnosti, tudi če se nameravajo upreti nacionalizaciji jeklarske industrije.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 13, najnižja 9, ob 19. uri 10,4; zračni tlak 1020,3 rahlo raste, veter 18 km severovzhodnik, vlage 60 odst., nebo 4 desetine pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15,4 stopinje

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 4. novembra
Praznik zmage
Sonce vzide ob 6.48 in zatone ob 16.48. Dolžina dneva 10.00. Luna vzide ob 6.39 in zatone ob 17.10
Jutri, CETRTEK, 5. novembra
Zahar

NASPROTUJOČI SI STALIŠČI DVEH DEMOKRISTJANSKIH SVETOVALCEV

Preveč občinskih uslužbencev ali premalo občinskih dohodkov?

Prvo stališče zagovarja načelnik svetovalske skupine KD Stopper, drugo pa odbornik KD za proračun Verza

Letos bo tržaška obč. uprava porabila za osebje 8 milijard 545 milijonov 386.000 lir, ali 106.2 odstotka vseh občinskih rednih dohodkov. To pomeni, da vsi občinski redni dohodki ne zadostujejo niti za plačevanje zaposlenega osebja in upokojencev. To stanje je za občinsko upravo katastrofalno, kar so tudi na letošnji razpravi o proračunu ugotovili ne samo svetovalci leve opozicije, ampak tudi nekateri svetovalci večine. Kljub vsem dosedanjim ugotovitvam in kritikam, občinska uprava doslej še ni sprejela nobenega resnega ukrepa, da bi se število zaposlenih zmanjšalo na način, da ne bi bili prizadeti zaposleni uslužbenci.

Kljub ugotovitvam, da ima tržaška občinska uprava prevelik birokratski aparat, ki so ga demokristjani in njihovi zavezniki po vojni ustvarili izključno iz političnih razlogov, je odbornik za proračun dr. Verza ob predložitvi letošnjega proračuna izjavil med drugim: «Ni res, da ima tržaška občina pretirano visoko število uslužbencev v odnosu z nalogami, ki jih ima; res pa je, da ima naša občina malo dohodkov. V drugih občinah v republiki, ki so po obsegu približno enake naši, doseže odstotek izdatkov za osebje manj kot 50 odst. rednih dohodkov, in sicer zaradi tega, ker imajo višje dohodke.»

Med razpravo o proračunu pa je načelnik skupine demokristjanskih svetovalcev, se pravi član iste stranke kot odbornik Verza, Stopper, imel izredno presenetljiv govor v zvezi z osebjem. Stopper je poudaril, «da je občinska uprava nedavno poslala deželni upravi določeno število svojih uslužbencev, kar ni povzročilo nobene posledice v oddelkih in uradih, kjer so bili prej zaposleni. To nam lahko potrjuje, da se lahko in da je treba zmanjšati število uslužbencev na mnogih področjih naše uprave. Treba je poiskati pot, da se zmanjšajo stroški za osebje, ne da bi ta pot bila v opreki s koristmi osebja, ampak da bi pri osebju naletela celo na odobravanje.»

Nadalje je demokristjanski svetovalec dejal, da bi se dalo morda z novim deželnim ustrojem sprejeti ukrep za reorganizacijo birokracije. Morebitni ukrep bi se moral nanašati, pravi Stopper, predvsem na «notranje» osebje, ne na osebje, ki je v neposrednem stiku z ljudmi. «Cilj bi moral biti, da se zmanjša število osebja najmanj za eno tretjino, ne da bi škodovali koristim prizadetega osebja.» Nato Stopper predlaga nekatere rešitve, ki se tičejo predvsem notranje razporeditve dela in podobno ter zaključuje s pozivom, naj se «odbornik oboroži z dobro voljo in naj s pogumom in odločnostjo načne vprašanje osebja v luči teh in drugih že danih predlogov, ali predlogov, ki jih bo še dobil».

Stališče načelnika demokristjanske svetovalske skupine glede vprašanja osebja, so nekateri tolmačili kot spor med dvema strujama KD glede načina upravljanja občine. Drugi pa so hoteli prikazati Stopperjev govor kot osebno ambiciozno pobudo. Dejstvo pa je, da so demokristjani «neuradno» posredovali pri italijanskih časnikih, naj ne objavijo tega Stopperjevega stališča.

Svečanost v Redipulji

Danes se bosta predsednik deželnega odbora Berzanti in predsednik sveta de Rinaldini udeležila ceremonije, ki bo v Redipulji na kateri bo vlado zastopal minister Medici. Ob 9.15, pred začetkom uradne manifestacije, bo predsednik Berzanti v imenu dežele položil lovorjev venec pri spomeniku. Predstavnika dežele bodo spremljali mestni redarji iz glavnih pokrajinskih mest, to je iz Trsta, Gorice in Vidma, kar bo simboliziralo politično in upravno enotnost Furlanije-Julijske krajine v okviru deželne ustanove. Zgodaj zjutraj bodo položili po naročilu predsednika de Rinaldinija v Redipulji tudi venec deželnega sveta.

Splavitev v «Felszegy»

V soboto bodo v ladjedelnici «Felszegy» v Miljah splavili 1.300-tonsko petrolejsko ladjo «Salaria», ki jo grade za tržaško družbo «Navigazione Europa trasporti liquidi». Ladja je dolga 70.20 m, široka 20.36 m, visoka 4.60 m. Opremljena bo z motorjem, ki bo razvijal 1.000 konjskih sil in ji omogočal brzino 12.5 milj na uro.

Na deželi posvetovanje predsednikov IACP

Deželni odbornik javnih del dr. Masutto je sklical za četrtek 5. t. m. sestanek predsednikov IACP iz Trsta, Gorice in Vidma, da bi proučili položaj v zvezi z gradnjo ljudskih hiš ter možnost posega deželne uprave. Na sestanku bodo obravnavali tudi rezultate raziskave, ki so jo opravila vodstva IACP v vseh treh pokrajinah glede potrebe po stanovanjih. Na podlagi teh podatkov bo treba sedaj sprejeti vrsto ukrepov. Ker ni več možnosti, ki jih je nudila INA-Casa, so sedaj sredstva, ki so na razpolago za gradnjo ljudskih stanovanj na podlagi triletnega načrta CESCAL, nezadostna, saj se predvideva samo 300 milijard izdatka v vsej državi. Medtem pa je tudi po vsej državi še velika potreba po ljudskih stanovanjih.

VOLILNA ZBOROVANJA

KPI: ob 11. uri na Proseku — Berneticeva in Cuffaro; 11. Trg Gioberti — Calabria in Niko Škamperle; 20. Ricmanje v krožku — Lovriha in Sema, sledilo bo predvajanje filma «Italija s Togliattijem».

Ob 16. uri bo v Ljudskem domu v Križu javna tribuna o dogodkih v Sovjetski zvezi. Uvodne besede bo spregovoril Vittorio Vidali. Predsedovala bo Jelka Gerbec.

Jutri bo govorila v dvorani v Ul. Madonnina 19 poslanka Pina Re ob dnevu, posvečenem volivkam. Jutri ob 19.30 pa bo v dvorani «Verdi» v Miljah javna tribuna o dogodkih v Sovjetski zvezi. Govoril bo Paolo Sema.

PSIUP: ob 10. uri na Trgu Goldoni Fausto Monfalcon; ob 12. uri na Trgu Garibaldi Ezio Martone in Elio Luches.

Urnik trgovin

Sreda, 4. — Državni praznik

Vse trgovine so zaprte. Odprte so samo: cvetličarne od 8. do 13.; mlekarne od 7. do 12.; pekarne od 7.30 do 12.; slaščičarne in podobne prodajalne od 8. do 21.30. Mesnice

Pred zaključkom pogajanj o gradnji naftovoda

Na sinočnji seji tržaškega občinskega odbora je župan dr. Franzil sporočil, da se približujejo k zadovoljivemu koncu pogajanja med državno petrolejsko ustanovo ENI in nekaterimi mednarodnimi zasebnimi petrolejskimi družbami glede sodelovanja pri delovanju in upravljanju naftovoda iz Genove v srednjo Evropo in glede gradnje novega naftovoda iz Trsta na Bavarsko z odcepkom proti Dunaju.

S sklenitvijo dogovora, ki naj bi bil podpisan v najkrajšem času, bo odstranjena glavna ovira za začetek gradnje tržaškega naftovoda, čeprav se morajo prizadete družbe in ustanove še domeniti o točni udeležbi pri financiranju te gradnje, ki bo zahtevala mnogo milijard lir. Poleg tega pa bodo morale tudi tržaške ustanove, ki se za to gradnjo zanimajo, pohiteti, da bodo v najkrajšem času dokončno sklenile, kje bodo odstopile področje za gradnjo petrolejskega pristanišča in opremnih naprav.

Minister za reformo birokracije pa je včeraj na razgovoru s podpredsednikom deželnega odbora prof. Dulcijem potrdil, da se celotno vprašanje gradnje tržaškega naftovoda bliža zadovoljivemu koncu.

NEUSPEH REVANŠISTIČNE POBUDE

Klavrn začetek desničarskega Bartolijevega zborovanja

Malo udeležencev, popolna odsotnost predstavnikov oblasti in nezainteresiranost prebivalstva

Prvi dan Bartolijevega prvega zbora istrskih beguncev je potekal kaj klavrno in nič ni pomagala dolga ter bučna propagandna akcija desničarskega tiska. Razne svečanosti so potekale ob popolni brezbrižnosti prebivalstva, ki pač ne kaže zanimanja za obujanje nacionalistično-šovinističnih čustev in še manj za kakršen koli imperialistični pohod. Očitno se je tudi pokazalo, da so ta zbor pozdravili in podprli samo krogi skrajne desnice in da se je torej v celoti pretvoril v predvolilni liberalno-fašistični manever. To je zelo konkretno prišlo do izraza, ko CLN tega zborovanja ni podprl, zaradi česar na raznih manifestacijah tudi ni bilo prisotnih vidnejših predstavnikov oblasti.

Osrednja manifestacija je bila včeraj po najavljenem programu pri «fojbi» blizu Bazovice, kamor bi se morale po zamislih organizatorjev usmeriti dolge kolone avtomobilov ter tisočglave množice, ki naj bi jih pripeljali z avtobusi. V resnici pa se je zbralo le nekaj sto ljudi, zelo redki mladinci, okoli 50 avtomobilov in trije na pol prazni avtobusi.

Pred grobnico je msgr. Bottizer opravil kratek cerkveni obred, Bartoli je spregovoril nekaj besed, na grobnico pa so položili več vencev. Številni avtomobilisti so se po ceremoniji odpeljali proti bloku na Pesku in od tam čez mejo, najbrž po bencin, meso ali pa na večerjo.

Prva svečanost se je pričela zjutraj ob 12. uri, ko se je zbralo v Pomorskem muzeju okoli 50 oseb. Spregovoril je Bartoli o «naših nesrečah», nato pa so izročili krmilno kolo ladje «Vettor Pisani», ki ji je poveljeval Nazario Sauro. Ravnatelj muzeja Pepeu pa je govoril o tradicijah in vzgledu za mladino.

V okviru zborovanja istrskih beguncev je bil v dvorani «Istria» v Ul. Duca d'Aosta «prvi kongres mladih Istranov». Prireditelji so storili vse, da bi prikazali, da je bil to resnično kongres «vseh mladih Istranov» ne glede na njihovo strankarsko opredeljenost. V resnici pa se je izkazalo, da je bila v dvorani več kot tretjina mladih tržaških misovcev, mnogi od katerih niso bili niti Istrani, ostali pa so prišli predvsem iz raznih drugih italijanskih mest. Mladih tržaških Istranov je bilo zelo malo.

Glavna govornika, duhovnik Marzari in Guido Urizio, sta v glavnem postavila «vprašanje vrnitve Istre Italiji» na miren način, v okviru «miroljubne politike», kakor tudi v okviru Združenih narodov. Po drugi strani pa so nekateri gostje, ki so kongres pozdravili, uporabljali žaljive izraze do Jugoslovanov in do jugoslovanskih voditeljev. Bivši tržaški župan Bartoli pa je v kratkem pozdravu dejal, da imajo Istrani v rokah menice, ki bodo morale biti prej ali slej plačane. Zato «zahtevamo Istrani v znaku svobode vrnitev naše Istre», je poudaril Bartoli.

Proti koncu pa je malo manjkalo, da ni prišlo do pretepa, ker je neki misovec začel govoriti proti duhovniku Marzariju, češ da je eden od ustanoviteljev CLN in da zato nima pravice govoriti na tem zborovanju. Posredovala je policija in vse se je nato pomirilo in razšlo.

Osrednja današnja prireditev bo ob 11. uri v gledališču Verdi, kjer bo imel Bartoli glavni govor.

Ker je bilo lepo vreme in sta dva praznika skupaj je včeraj veliko število Tržačanov in tržaških Istranov odšlo na izlet z osebnimi avtomobili in avtobusi v Istro.

* * *

V napolnjenem gledališču «Verdi» je bil včeraj v okviru zborovanja Istranov koncert dveh zborov. Najprej je nastopil moški zbor «Antonio Illersberg», ki ga je vodil Lucio Gagliardi. Pel je najprej nekaj alpinskih pesmi, že davno splošno znanih. V drugem delu so bile pesmi, ki bi pač le težko prišle na spored koncerta, ki se hoče držati na nekoliko višji umetniški ravni, čeprav je vse hvale vredno prizadevanje prireditelja Nolianija. Izstopala pa je Viozzijeva «Dighe de no!».

Drugi del je izpolnil mešani zbor «Giuseppe Tartini» pod vodstvom Giorgia Kirschnerja. Tisti, ki jim je bil v velik užitek prvi del večera, so se najbrž nekoliko dolgočasili pri tem drugem delu, ki je bil zares na višini tako po izvajanih pesmih kot z izvajanjem samim. Zbor je krasno zlit v ženskih glasovih, manj v moških. Na sporedu so bile stare istrske in tržaške pesmi, ki so jih priredili Radole, Viozzi in Illersberg.

Nekakšno «noto» vsemu večeru je najbrž hotel dati znani zbor iz Verdijevega «Nabucca» in potem še «Himna Istri». Marisa Bartoli in Claudio Luttini pa sta med koncertom recitirala osem «pesmi izgnanstva»

Večer se je v redu zaključil.

Gostje konservatorija «Tartini»

Koncert gojencev glasbene Akademije iz Beograda

Kot gostje tržaškega konservatorija «G. Tartini» bodo v petek 6. t.m. ob 21. uri v dvorani krožka za kulturo in umetnost v Ul. S. Carlo 2 priredili koncert gojenci glasbene akademije iz Beograda. Milica Rusman (sopran), Mirjana Bajalovič (violina), Tijana Mrkšič (klavir) in Ljubiša Petruševski (oboa) bodo ob klavirski spremljavi Nade Kecman izvajali skladbe Tartinija, Rimski-Korsakova, Rajičića, Schumanna, Bacha-Liszta, Cimarose, Mozarta, Weberja in Saint-Saensa.

«NAGRADA TRST 1964»

Bruno Bettinelli prejel drugo nagrado

Že ko je bil razpisan III. mednarodni natečaj za simfonične skladbe za «nagrado Trst 1964» (1. januarja 1964), je bilo obenem določeno, da bo mednarodna žirija objavila imena nagrajencev 3. novembra, torej na dan tržaškega patrona. To se je včeraj v dvorani tržaškega konservatorija «G. Tartini» tudi res zgodilo.

Predsednik konservatorija prof. dr. Renato Mezzena je prebral poročilo, v katerem je uvodoma podan kratek historiat «nagrade Trst», potem pa so navedeni nekateri podatki o letošnjem natečaju. Do 20. oktobra je prispelo 97 del; od teh jih je bilo 33 iz Italije, ostalih 64 pa iz sledečih držav: Argentine, Avstrije, Finske, Francije, Nemčije, Grčije, Anglije, Irske, Izraela, Jugoslavije, Poljske, Španije, Švice in ZDA. Žirija, v kateri so bili Orazio Fiume (predsednik), George Auric (Francija), Lennox Berkeley (Anglija), André François Marescotti (Švica) ter Italijani Giulio Confalonieri, Sandro Fuga, Vito Levi in Virgilio Mortari, se je sestala 26. oktobra. Pri pretresanju posameznih del je sodeloval Luigi Toffolo, ki je igral na klavir. Po več sejah je žirija 31. oktobra odločila, da prve nagrade (2 milijona lir in izvedba) ne podeli nobenemu delu. Drugo nagrado (750.000 lir in izvedba) je prejelo z večino glasov delo z geslom «Vinca il migliore»; izkazalo se je, da je avtor skladbe Bruno Bettinelli iz Milana. Delo se imenuje «III. koncert za orkester». Z večino glasov je bila priznana tretja nagrada (izvedba) delu «Capriccio za klavir in orkester», katerega avtor je Yngve Jan Trede, Nemec iz Hamburga. Potem je žirija še z večino glasov opozorila na tri dela, ne da bi odprla zapečatene kuverte z imeni avtorjev.

Predsednik Mezzena se je na koncu zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je uspel tudi III. mednarodni natečaj za «nagrado Trst».

Bruno Bettinelli ima 51 let ter je profesor na milanskem konservatoriju. Napisal je že več skladb.

Kino

Nazionale 13.15 «La conquista del West» Henry Fonda, Carroll Baker, Gregory Peck. Technicolor.
Arcobaleno 14.30 «00 due agenti segretissimi» Eastmancolor. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Excelsior 14.00 «La mia signora» Alberto Sordi, Silvana Mangano.
Fenice 14.00 «Il circo e la sua grande avventura» Technicolor. John Wayne, Claudia Cardinale, Rita Hayworth.
Grattacielo 15.00 «La notte dell'Iguana» Richard Burton, Ava Gardner, Deborah Kerr, Sue Lyon Prepovedano mladini.
Alabarda 14.30 «I due evasi di Sing Sing» Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Filodrammatico 14.00 «Il Giovedì» — Walter Chiari, Michele Mercier.
Aurora 15.00 «Per un pugno di dollari».
Cristallo 14.00 «La signora e i suoi mariti» Technicolor. Shirley Mac Laine, Paul Newman.
Capitol 15.00 «Capitan Newman» — Technicolor. Gregory Peck, Tony Curtis, Angie Dickinson.
Garibaldi 15.00 «I 3 Moschettieri» Technicolor. Van Heflin, Lana Turner.
Impero 15.00 «Totò contro il Pirata Nero».
Vittorio Veneto 13.45 «Ieri, oggi, domani» Sofia Loren, Marcello Mastroianni.
Moderno 14.00 Revija «Incensurate» z baletom Baraonda di donne. Na platnu «Mare matto» Gina Lollobrigida, Jean Paul Belmondo.
Astra 15.00 «Compagnia di codardi».
Astoria 14.00 «Irma la dolce» Technicolor. Prepovedano mladini.
Abbazia 14.00 «Lo sport preferito dal uomo» Technicolor. Rock Hudson, Paula Prentiss.
Ideale 14.00 «I fratelli senza paura» Technicolor. Stewart Granger.
Skedenj 13.00 «Il gattopardo» Technicolor. Burt Lancaster, Claudia Cardinale, Alain Delon.

Izleti

SPDT priredi 15. novembra izlet skozi Rakovo dolino k Cerkniškemu jezeru in v Bistro pri Vrhniki z ogledom bistriškega gradu, v katerem je nastanjen gozdarski in tehnični muzej.

VČERAJŠNJA VOLILNA ZBOROVANJA

V ozračju mednarodnega pomirjenja zagotovljene možnosti za razvoj Trsta

Tako je med drugim poudaril minister Preti (PSDI) v svojem polemičnem govoru proti liberalcem

Za socialdemokrate je včeraj odprl v kinu «Grattacielo» volilno kampanjo minister za reformo državne uprave Preti. V začetku je dejal, da veruje v lepo in uspešno bodočnost Trsta, čeprav je sedaj še mnogo razlogov za dvome. Pri tem je omenil naftovod, ki bo prinesel Trstu mnogo dela, in rekel, da se bo moralo rešiti tudi vprašanje Trsta kot izhodiščnega pristanišča za ladje Tržaškega Lloyda, ki odhajajo sedaj iz Genove. Dandanes tudi nihče več ne dvomi v napredovanje mednarodnega sodelovanja in v popuščanje napetosti, kar tudi zagotavlja Trstu varno prihodnost, saj bo opravljala srednja Evropa važno vlogo v gospodarstvu.

Zatem je začel polemizirati z liberalci in rekel, da ni Morova vlada odgovorna za krizo, kot jo skušajo naprtiti ravno oni. Kljub težavam pa se bo narodni dohodek letos le zvišal za dva in pol do tri odstotke. Morova vlada obstaja šele 11 mesecev, znaki krize pa so se začeli pojavljati že prej in razloge zanjo je treba iskati že v letih 1961-63, ker se niso Italijani stegovali po dolžini odeje. Namesto da bi kapitalisti vlagali investicije v industrijo, so si privoščili nepotrebno razkošje. V gradbeništvu je nastal pravi val špekulacij, potrošnja se je izredno povečala in ljudje so kupovali tudi nekoristne stvari na obroke. Samo v letu 1963 so Italijani kupili za 200 milijard avtomobilov v inozemstvu, kar je sorazmerno največ od vseh držav. Zato je lira izgubila v dveh letih 15 odstotkov na svoji vrednosti.

Vlada je zavrla to naglo pot v inflacijo in je dosegla izravnavo plačilne bilance. Govornik je dejal, da je treba uresničiti domenjeni program štirih strank in je nato polemiziral z liberalci tudi glede novega zakona o spolovinarjih. Zavrnil je tudi črnogleda liberalna predvidevanja glede dežel in njihove cene, saj bodo v glavnem zaposlile odvečno uradniško silo države in krajevnih ustanov, ki že živi na račun davkoplačevalcev. Zavrnil je tudi očitke liberalcev glede urbanističnega zakona in načrtovanja. Končno je rekel, da so liberalci krivi za zaostalost v državi saj so ji 80 let vladali, pa niso znali in hoteli rešiti nobenega življenjskega vprašanja.

Zatem je polemiziral s komunisti in rekel, da bo izdala vlada 460 milijard za poenotenje plač državnih uslužbencev in zvišanje njihovih pokojnin.

Zelo neposrečeno pa je bilo ministrovo duhovičenje o priimku slovenske komunistične poslanke Marije Bernetičeve in bi bolje storil, da bi molčal, če že ni sposoben izgovarjati slovenskih imen.

Minister Preti se je včeraj sestal s podpredsednikom deželnega odbora prof. Dulcijem, ki mu je med razgovorom orisal vprašanje dežele ter poudaril, da mora država čimprej izdati zakonske norme za uresničenje deželnega statuta. Minister Preti se je zanimal tudi za gospodarska vprašanja, za ustanovitev pristaniške ustanove, ki jo določa člen 70 deželnega statuta ter za okrepitev pomorskih prog iz Trsta z obnovitvijo proge v Indijo in Daljni vzhod.

Zaradi psa na cesti z avtom v drevo

Včeraj ob 16.30 so prepeljali na nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice 19-letno vajenko Marijo De Bernardi s Krmenke 306 (Dolina). Pri pregledu so zdravniki ugotovili dekletu podplutbo na desni strani čela, hude bolečine pri otipavanju udarjenega mesta na glavi, glavobol, možganski pretres, podplutbe na desni roki, in praske na levi. V bolnišnici se bo morala zdraviti 15 dni.

De Bernardijevo je pripeljal v bolnišnico neki zasebni šofer. Dekle je sama povedala, da se je okoli 14. ure peljala z avtom znamke Dauphine TS 39292 z doma proti Trstu. V bližini hišne številke 264 je neki pes nenadoma prečkal cesto ter je zato izgubila oblast nad vozilom, ki je treščilo v obcestno drevo.

Z vespo v pešca ki je potiskal motor

Argeo Coslevaz, star 34 let iz begunskega taborišča pri Orehu, težak po poklicu, je sinoči okoli 18. ure potiskal pred seboj motor po cesti v bližini taborišča. Nenadoma se je pripeljal za njim 36-letni Gino Zorzon iz d'Annunziovega drevoreda 57, ki je upravljal vespo. Iz neznanih razlogov se je Zorzon zaletel v Coslevaza ter skupaj z njim padel na tla. Ob 18.55 so oba pripeljali z rešilnim avtom RK v splošno bolnišnico. Zorzon se bo moral zdraviti na nevrokirurškem oddelku od 10 do 20 dni zaradi ran na desni strani čela in na nosu ter podplutbo na zatilniku. Na nevrokirurški oddelek so sprejeli tudi Coslevaza, ki se je pobil po desnem sencu, levi lični kosti, levem zapestju ter spodnjem delu telesa. Ozdravel bo v 10 dneh.

***ŠIRITE* PRIMORSKI DNEVNIK**

DELOVANJE DEŽELNE UPRAVE

Ustanovili bodo odbor za gorska področja

Njegova naloga bo proučevati razna vprašanja in dajati napotke za njihovo reševanje

Na sejah deželnega sveta, na katerih so obravnavali zahteve naše dežele v okviru vsedržavnega petletnega načrta, so se razni svetovalci pritoževali, da ni bilo poskrbljeno dovolj za gorske predele ter da je tudi spomenica z zahtevami za te predele preskopa. Znano je namreč, da je dohodek ljudi, zaposlenih v kmetijstvu, vsaj za polovico nižji kot v industriji ali trgovini ter da se ta odstotek še bolj skrči, ko gre za gorata področja. Spomnimo se le na vasi v Beneški Sloveniji! Tem je bilo posvečeno v razpravi sicer le malo pažnje, mnogo več pa Karniji, ki je dobro zastopana v deželnem svetu.

Rakova rana Karnije kot Benečije je izseljevanje prebivalstva bodisi za stalno bodisi za sezonska dela Tako je socialistični svetovalec iz Karnije Moro v razpravi poudaril, da se vsako leto izseli nad 10.000 Karnijcev, to je eno šestino, saj jih je skupno samo 60.000. Očital je tudi vsem vladam, da so zanemarjale ta predel že od vsega začetka, ko je bil leta 1866 osvobojen izpod Avstrije. Podobno so kritizirali položaj v Karniji in v goratih predelih sploh tudi drugi opozicijski svetovalci, pa tudi sami demokristjani in socialdemokrati so zahtevali ukrepe in napore za izboljšanje položaja v gorskih predelih.

Po drugi strani je na koncu razprave predsednik odbora dr. Berzanti sporočil, da bodo ustanovili odbor za razvoj gorskih področij. Temu odboru bodo poverili nalogo skrbeti za posebne potrebe in za podrobne pobude v prid goratim predelom. Deželni odbor je že proučil to vprašanje ter sklenil, da bo predložil deželnemu svetu osnutek zakona za ustanovitev takšnega odbora. Najprej naj bi ustanovili odbor deželnih odbornikov, ki se zaradi svojih pristojnosti že ukvarjajo z vprašanji gorskih področij, to je predvsem odbornik za kmetijstvo, gozdarstvo in gorsko gospodarstvo skupno z odborniki javnih del, industrije in trgovine ter prevozov in turizma. Ta odbor bi moral skrbeti za koordinacijo posegov raznih vej deželne uprave na gorskih področjih, tako da bi se zagotovilo bolj hitro ukrepanje z bolj učinkovitimi rezultati.

Odbor bo imel tudi nalogo vzdrževati stike in se okoriščati s sodelovanjem in izkustvi obstoječih krajevnih ustanov, ki se ukvarjajo s temi vprašanji in jih želijo reševati. V ta namen se predvideva, da bi poleg odbora, sestavljenega iz deželnih odbornikov, ki bi nosili politično odgovornost za uresničenje raznih ukrepov, ustanovili tudi posvetovalni odbor, sestavljen iz krajevnih predstavnikov, to je predstavnikov pokrajin in občin, konzorcijev za izboljšanje gorskih področij, dolinskih skupnosti in drugih ustanov, ki delujejo na tem sektorju.

Po drugi strani pa bi bil takšen odbor tudi določena oblika decentralizacije ter bi pomenil pritegnitev kvalificiranih ustanov in oseb k upravni dejavnosti dežele, pa čeprav le s posvetovalnimi funkcijami. V ta namen so poverili deželnemu odborniku za kmetijstvo, naj pripravi zadevni osnutek in naj ga predloži v proučitev deželnemu odboru.

Avtomobilist podrl pešca

Ob 19.45 so sprejeli na nevrokirurški oddelek 51-letnega Ferdinanda Tommasa iz Ul. Smareglia 10. Zdravniki so mu pri pregledu ugotovili rano na desnem sencu, razne podplutbe na desni strani čela, na nosu ter na desni lični kosti, po bradi in rokah ter po desni nogi. Tommaso je malo prej prečkal cesto v Istrski ulici. Nenadoma ga je podrl na tla avto fiat 500, ki ga je v smeri proti Sv. Soboti upravljal 23-letni Guido Furlan iz Ul. della Zonta 4.

PRIJATELJI TUJE LASTNINE NE POČIVAJO

Skozi okno vdrl v stanovanje in se založil z zlatnino

Okradeni železničar je utrpel 270.000 lir škode - Številne tatvine motornih vozil

Zelo predrzen je bil tat, ki je preteklo nedeljo zvečer med 17. in 23. uro vdrl v stanovanje železničarja Remigia Valente, starega 33 let iz Opčin - Železniška postaja 954. Družina Valenta stanuje sicer v prvem nadstropju, toda kljub temu se je moral neznani zlikovec precej potruditi, da se je povzpel do enega izmed stanovanjskih oken, ga razbil in tako prišel v stanovanje. V hiši ni bilo nikogar, ker so bili železničar in vsi njegovi odsotni. Uzmovič je povzročil v stanovanju pravcato razdejanje. Brzkal je po vseh predalih, odprl vse omare, razgrnil postelje in podobno. Končno se mu je le posrečilo, da je iztaknil bankovec za 10.000 lir, eno ogrlico, eno zapestnico, en prstan z briljantom, en par zlatih gumbov za srajco, eno zaponko, en poročni prstan in eno moško zapestnico. Vsi ti predmeti so bili iz zlata.. Tat jih je pobral ter izginil kot kafra. Valentovi so se vrnili domov okoli 23. ure ter se seveda ustrašili, ko so zagledali razdejanje v hiši. Ko pa so opazili, da sta izginila denar in zlatnina, so se zavedeli, da jih je obiskal nezaželjeni gost. Valenta, ki je utrpel škoda za okoli 270.000 lir, je prijavil tatvino policijskemu komisariatu na Opčinah.

Neznani tatovi so obiskali tudi stanovanje 50-letnega zidarja Benedetta Poldruga iz Ul. Maier 3. Ko je moški bil s svojo družino odsoten z doma, so neznanci odprli s ponarejenim ključem vhodna vrata v stanovanje. V tem primeru se pa niso obotavljali, saj niso odprli niti ene omare ali kakega predala brez potrebe. Šli so v spalnico, odprli predal na nočni omarici ter odnesli s seboj 102.700 lir v bankovcih in drobižju. Poldrugo je prijavil zadevo policijskemu komisariatu pri sv. Soboti.

V prejšnjih dneh so bili zelo delovni tudi tatovi, ki imajo opravka z motornimi vozili. V nedeljo popoldan med 17.45 in 18.15 so neznanci ukradli motor znamke Gilera TS 28427, ki ga je pleskar Fiorenzo Federici, star 18 let iz begunskega taborišča v Ul. Carsia 1075 na Opčinah, parkiral v Ul. Baiamonti. Mladenič je prijavil tatvino policistom pri sv. Soboti.

Na isti policijski urad je prišel predvčerajšnjim zjutraj tudi 28-letni Mario Coretti iz Ul. Buonarroti 9, ki je prijavil, da so mu neznanci ukradli v nedeljo ponoči avto znamke Aurelia TS 1964 (iz številke je razvidno, da gre verjetno za zelo starinsko vozilo), ki ga je parkiral v Ul. Flavia. Škoda, ki jo je utrpel, znaša okoli 80.000 lir.

Policijski agenti so nekaj ur iskali avto znamke fiat 500 TS 18422, ki so ga neznanci ukradli ponoči 28-letnemu uradniku Giuseppeju Rebuli. Takoj ko je ta opazil, da je avto izginil, je prijavil zadevo policijskemu komisariatu v Ul. Cologna. Kmalu nato pa je že zvedel, da je leteči oddelek našel vozilo. Policisti letečega oddelka so našli avto med patruliranjem po Lonjerski cesti. Ena vrata avtomobila so bila odprta, a v notranjosti je bilo nekaj malčkov, ki so se igrali.

ENO LETO PO KRVAVEM DOGODKU V UL. MOLINO A VENTO

Nove okoliščine v zvezi z umorom brusača Giuseppeja Pietrobona

Proti obtoženemu bratu Giovanniju še vedno samo indiciji in noben konkreten dokaz - Grozilna pisma sosedom

Kmalu bo minilo eno leto odkar je neki neznanec umoril v poslopju št. 72 v Ul. Molino a vento Giuseppa Pietrobona. Uporabljamo izraz neznanec, ker še ni dokazano, da je zločin zagrešil njegov brat Giovanni, čeprav je ta v preiskovalnem zaporu že od 19. decembra lani.

Proces proti Giovanniju Pietrobonu, ki bo eden najzanimivejših v zadnjih letih, se bo odvijal gotovo v znaku zagrizene borbe med tožilstvom in obrambo. Pripomniti je treba namreč, da bodo sodili Pietrobonu, upoštevajoč sedanje stanje glede dokaznega materiala, izključno po indicijah. Vsakdo pa ve, kako nevarno je uporabljati indicije pri dokazovanju krivde, ali pa nedolžnosti nekega obtoženca.

V zadnjih časih je treba zabeležiti dva važna dogodka, ki bosta v določeni meri vplivala na potek procesa. V prvi vrsti gre za ponovno poročilo zdravniškega izvedenca dr. Nicolinija, kateremu je sodnik zastavil dve glavni vprašanji. Najvažnejše je brez dvoma vprašanje omejitve časa v katerem je Giuseppe Pietrobon umrl. Kot je znano, razpolaga Giovanni Pietrobon z zanesljivim alibijem, ki gre do 1. ure 19. decembra zjutraj. Potem je presledek 36 minut, katerega osumljenec ni mogel opravičiti. Ob 1,36 pa začne veljati ponoven alibi, kajti ob tisti uri so ga karabinjerji aretirali skupaj z nekaterimi drugimi osebami v nekem baru na Trgu Garibaldi.

Kaj je Giovanni Pietrobon delal v tistih 36 minutah? On sam tega ne zna pojasniti, ker pravi, da je bil tako pijan, da je sploh vse pozabil. Njegov zagovornik pa je skušal dokazati, da je nemogoče, da bi vinjen človek utegnil priti iz nekega oddaljenega kraja do žrtvine sobe ter priti do bara v tako kratkem času.

Drugo poročilo dr. Nicolinija v določeni meri koristi obtožencu, čeprav iz drugačnega stališča. Zdravniški izvedenec pravi namreč, da je na podlagi sredstev s katerimi razpolaga danes zdravniška veda, težko ugotoviti točen čas smrti neke osebe. Vendarle pa meni, da bi Pietrobon utegnil umreti med nedoločeno uro 18. decembra in 1. uro 19. decembra. Če bi sodniki sprejeli to tezo, potem je jasno, da bi morali oprostiti žrtvinega brata, kajti ta razpolaga, kot smo dejali, z neizpodbitnim alibijem do 1. ure 19. decembra.

Dr. Nicolini pravi nadalje v svojem poročilu, da je bil Giuseppe Pietrobon v trenutku smrti na pol vinjen, toda popolnoma priseben.

Drugo vprašanje, ki ga je preiskovalni sodnik zastavil izvedencu, pa zadeva več majhnih krvavih madežev, ki so jih našli na obtoženčevi obleki Za nekatere teh madežev izvedenec meni, da gre za kri «sesalca» (lahko je torej človeška, ali pa živalska), le za enega je gotov, da je od človeške krvi. Ta madež so našli v enem izmed hlačnih žepov. Obtoženec pa je pojasnil, zakaj si ga je napravil. Povedal je, da je nekaj dni pred krvavim dogodkom padel na gruščn ter se je ranil po prstu. V trenutku aretacije so to ranico tudi ugotovili.

Naj omenimo še, da je prof. Benassi iz kriminalne norišnice v Reggiu Emiliji že pregledal Giovannija Pietrobona ter poslal svoje poročilo preiskovalnemu sodniku. Prof. Benassi meni, da je bil Pietrobon v trenutku zločina v takem duševnem stanju, da so bile zelo zmanjšane njegove zmožnosti presojanja in hotenja. To njegovo stanje se je še stopnjevalo, ker gre za kroničnega alkoholika, ki je nevaren človeški družbi.

Na koncu naj še povemo, da krvavi dogodek v Ul. Molino a vento še bolj zavijajo v neprodirno kopreno nekateri čudni dogodki, ki so se zadnje čase odigrali v tistem okolju. Več sosedov obeh bratov je prejelo razna grozilna pisma. Poleg tega je prišlo do nekaj požarov v Pietrobonovi sobi, ki jo je policija svoj čas zaklenila in zapečatila. Karabinjerji so preiskali tudi te dogodke ter poslali sodniku ustrezno poročilo.

Zakon je neumisljen: to bridko resnico je spoznal 30-letni Franco Pertichino iz Ul. F. Venezian 30, katerega je tržaški sodnik obsodil pred časom na en dan zapora zaradi malenkostnih prekrškov. Ko je razsodba postala polnomočna, so agenti policijskega komisariata sodne palače prišli k Pertichiniju na dom ter odpeljali moškega v koronejske zapore.

KINO ŠKEDENJ

danes, 4. t. m. ob 13. uri (zadnja predstava ob 21. uri) ponovitev Cinemascope Technicolor filma:

«IL GATTOPARDO»

Igrajo: BURT LANCASTER, CLAUDIA CARDINALE, ALAN DELON in SERGE REGGIA

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 4. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni — briljantni film:

Due samurai per cento gheise

(Dva samuraja za sto gejš)

Igrajo: CICCIO INGRASSIA, FRANCO FRANCHI in MOA TAKI

Kino na Opčinah

predvaja danes, 4. t. m. ob 15. uri Cinemascope Technicolor film:

TI-KOJO e il suo pescecane

(TI-KOJO in njegov morski pes)

Režira FOLCO QUILICI

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 4. t. m. ob 16. uri barvni film:

I CORSARI DEL GRANDE FIUME

(Gusarji velike reke)

TONY CURTIS, COLLEEN MILLER in ARTHUR KENNEDY

Vrtljiva vrata na pošti vrgla žensko na tla

Nekemu mladeniču se je preteklo soboto zjutraj okoli 11. ure zelo mudilo, ko je zapuščal poštno palačo. Njegova neugnanost pa je povzročila 82-letni Mariji Sobani vd. Moro iz Ul. Fonderia 10 hude poškodbe, ki bi ženski utegnile skrajšati življenje.

Priletna Sobanijeva je šla na pošto ter stopila v vhodni prostor, kjer so vrteča se vrata. Po nesreči pa je v tistem trenutku pridivjal po poštnih stopnicah navzdol neznan mladenič, ki se je zapodil proti vratom in jih sunkovito odrinil pred seboj. Silni udarec je podrl Sobanijevo na tla. Kljub temu je ženska vstala ter odšla domov. Mislila je, da je pri padcu dobila le kako podpludbo, toda včeraj zjutraj okoli 8. ure se je zaradi hudih bolečin odločila poklicati rešilni avto RK. Dežurni zdravnik ji je ugotovil poškodbe na spodnjem delu hrbta ter razne možne kostne poškodbe. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek splošne bolnišnice s pridržano prognozo.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(2. 11. do 8. 11.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80; Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(2. 11. do 8. 11.)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage mame

Adele vd. Ukmar

Posebna zahvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Sinovi z družinami in ostali sorodniki

Prosek, 4.XI.1964.

KAM ZDA MEČEJO SVOJE DOLARJE

Skorumpirani režimi Južnega Vietnama

Pomoč Amerikancev znaša približno 2 milijona dolarjev dnevno - Armada pijavk v podobi vojaških strokovnjakov, raznih politikantov, generalov in funkcionarjev - Rakova pot gospodarstva

Poleg že tako obsežne dosedanje gospodarske pomoči Južnemu Vietnamu, so ZDA pred nedavnim omenjeni državi odobrile še poseben znesek 33 milijonov dolarjev za «razvoj trgovine s poljedelskimi proizvodi». A to je samo majhen del novih sredstev, ki jih ameriška vlada daje za sanacijo južnovietnamskega gospodarstva ter utrditev sajgonskega režima. Koliko pravzaprav znaša ta skupna ameriška pomoč, je težko določiti, ker so pač bili sprejeti številni programi, a zanje potrebna finančna sredstva so predvsem odvisna od politične nujnosti.

Skupno vsoto pomoči Južnemu Vietnamu cenijo na približno 2 milijona dolarjev dnevno. Vendar je ta bila zadnji čas še povečana. V tej vsoti je vračunana tudi vojaška pomoč. In prav zaradi tega se stroški ZDA v Južnem Vietnamu ne morejo natančneje določiti. Nekateri izvedenci menijo, da je vsota 2 milijonov dolarjev dnevno še preskromna.

Največji del pomoči gre za vzdrževanje vojske (nekateri menijo, da gre za okrog 300 tisoč mož, drugi celo za 500 tisoč). Dober del požrejo nadalje plače nad 20.000 ameriških vojaških strokovnjakov (ti prejemajo okrog 700 dolarjev mesečno) ter številnega osebja ameriških nevojaških ustanov. Ostanek gre v gospodarske namene, pri čemer pa se uradno predvidena meja kredita pogostokrat prekorači.

Kadar pogovor nanese na njihovo pomoč azijskim deželam, postanejo Amerikanci zelo občutljivi. Sicer priznavajo, da se ogromen del teh sredstev steka v žepe vodilnih vojaških in političnih osebnosti, a hkrati užaljeno zatrjujejo, da za to niso krivi oni, marveč «azijska mentaliteta in podedovane navade iz časov francoskega kolonializma». Pravijo: «Mi tem deželam pomagamo, da bi obvarovale svojo neodvisnost, ne morete pa od nas pričakovati, da bi posegali v to, kako le-te naše dolarje uporabljajo. To je njihova notranja zadeva».

Ljudje, ki so blizu ameriškega veleposlaništva, kakor tudi nekateri tujci in pa domačini iz Sajgona zatrjujejo, da je do likvidacije Diemovega režima, konec lanskega leta, okrog 60 odstotkov ameriških dolarjev izginjalo v žepih skorumpiranih politikov, generalov in državnih funkcionarjev. Potemtakem je samo 40 odstotkov, a največkrat celo manj, bilo porabljenih za predvidene namene.

Kot klasičen primer korupcije navajajo npr. tako imenovana strateška naselja, v katerih je Diemov režim skušal izolirati kmete, da bi jih «obvaroval» pred vplivi Vietkonga. Poizkus, razumljivo, ni uspel. Kasneje je bilo ugotovljeno, da so naselja bila izgrajena s pomočjo brezplačne mobilizirane delovne sile, čeprav je iz obračunov izhajalo, da so delavci prejemali za svoje delo polno plačo, ki jo v resnici niso nikdar videli.

Tako se je v času Diemovega režima korupcija razbohotila do takšne mere, da je postala že neznosna, in je končno spričo takih razmer prišlo do tega, da je Diem skupno s svojimi brati bil zrušen in zatem streljan. Amerikanci ga rešiti niso niti poskušali, čeprav je bil njihov človek.

Danes vendarle priznavajo, da je Diemov režim deželo privedel malone na «rob prepada» in da je v času njegovega vladanja Vietkong znatno povečal svoj vpliv prav zahvaljujoč skorumpiranosti vladajoče klike, vtem ko so po drugi strani široke ljudske množice ameriško prisotnost v Južnem Vietnamu docela istovetile z osovraženim Diemovim režimom.

Gospodarsko stanje v deželi je zares težko. To je dobro znano tako Amerikancem kot njihovim sajgonskim zaveznikom. Glavni proizvodi Južnega Vietnama so kavčuk in riž. Velike plantaže obeh kultur so bili ustvarili že Francozi, vendar pa le-te danes zagotavljajo komaj 50 odst. proizvodnje. Številne plantaže so bile zaradi vojaških operacij zapuščene. Na mnogih pa je proizvodnja bila zmanjšana ali popolnoma ustavljena, ker so jih dosedanji lastniki, Francozi, zapustili. Poleg tega, pa se tudi velik del ozemlja že nahaja pod nadzorstvom Vietkonga. Kmetje na svojih imetjih proizvajajo samo toliko, kolikor jim je potrebno za preživljanje. Industrijska proizvodnja je neznatna. Francoski kolonialisti niso gradili industrije, a po njihovem odhodu tudi ni bilo mnogo storjenega. Ameriška pomoč pa je doslej bila, po njihovi stari navadi, v glavnem porabljena za neproduktivne namene.

Izgrajene so bile električne centrale, prometne zveze, ustanovljene zdravstvene inštitucije, vzorna posestva in centri za strokovno izobraževanje, izredno malo sredstev pa je bilo določenih za industrijske investicije. Južni Vietnam je danes primoran uvažati nad 80 odstotkov potrebnih industrijskih proizvodov. Z ladij, ki prihajajo v sajgonsko pristanišče na reki Dong Nai, se razklada najrazličnejše blago, nazaj pa običajno vsakokrat odhajajo le z minimalnim tovorom.

L. MELČICKI

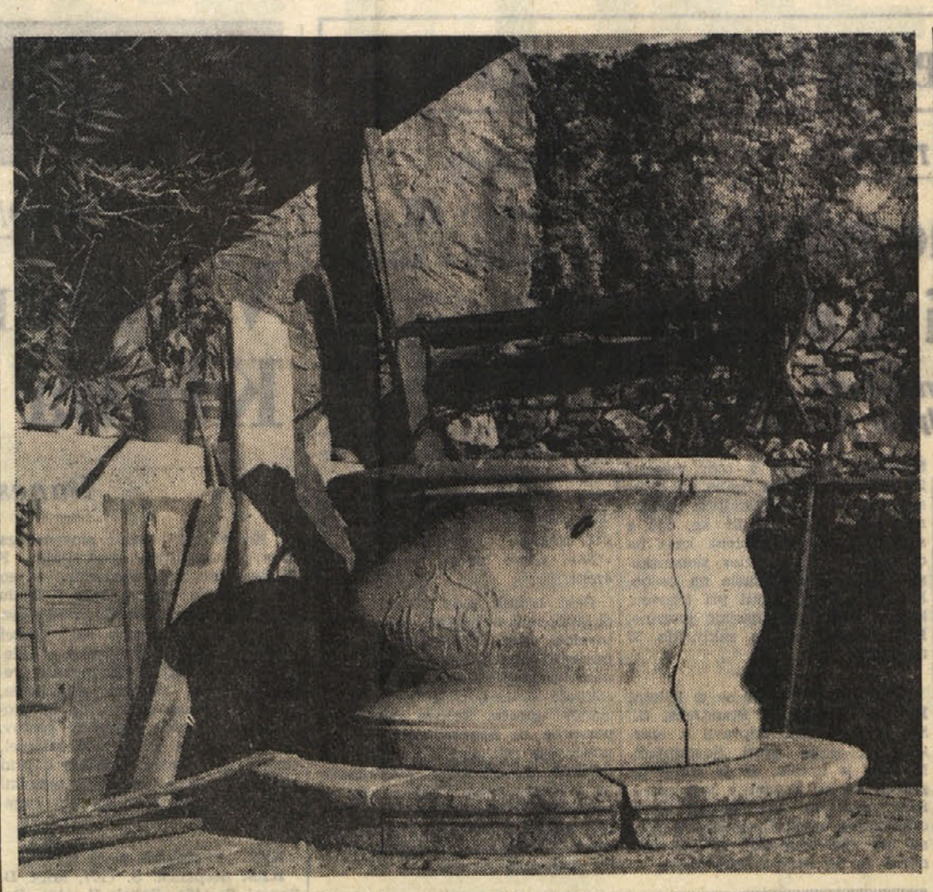

MOTIV IZ CEROVELJ (Foto M. Magajna)

ROMUNI VEDO CENITI SVOJE BOGASTVO

Kaj vse pove muzej nafte v Ploeštiju

Ob Črnem morju so «črno zlato» uporabljali že pred 2000 leti - Prve vrtine pred dobrimi 100 leti - «Okleščen» gozd na Karpatih

PLOEŠTI, novembra. — Še v 18. stoletju je Dubrovčan Štefan Rajčević, tedanji avstrijski konzul v Bukarešti, pisal v neki svoji knjigi, da romunski kmetje izkoriščajo «neko črno mastno tekočino kot zdravilo in tudi za mazanje svojih kmečkih voz». V nekaterih prečiščenih oblikah ima ta tekočina tudi v naši dobi skoraj isto vlogo. Sicer pa so razni derivati nafte prodrli celo v rdečilo za ustnice, v sintetične tkanine ter v mnoge predmete, ki tako rekoč z vseh strani obdajajo sodobnega človeka. Francoski znanstveniki trdijo celo — in to so tudi dokazali — da se morejo iz nafte pridobivati tudi zelo hranljive beljakovine, ki poleg vsega vsebujejo tudi veliko vitaminov B.

Romuni so se že zdavnaj zavedli, kaj vse more dati nafta in v zadnjem času jim je uspelo ne samo to, da pridobivajo iz nafte odnosno petroleja okoli 300 različnih derivatov, pač pa da temu svojemu tako rekoč nacionalnemu bogastvu postavijo tudi edinstven spomenik v obliki muzeja nafte. Muzej nafte so v Romuniji postavili v Ploeštiju, torej v središču, kjer se je začela tudi romunska moderna petrolejska industrija. Kustos tega muzeja inž. Maria Gherghe je povedala zanimivo zgodbo o tem tekočem «črnem zlatu», zgodbo, ki sega daleč nazaj, skoraj 2000 let daleč.

V mestu Istria na romunski obali Črnega morja so odkrili predmete in risbe iz antične dobe, ki govore, da so tod že tedaj izkoriščali katran za balzamiranje pokojnikov, za impregniranje čolnov in galej ter za podobno rabo. To je bilo pred tisoči let. Toda v novejši zgodovini, v sodobni zgodovini so Romuni prvi v Evropi in morda tudi prvi na svetu, pred obilnimi sto leti, točneje leta 1857, začeli bolj sistematično izkoriščati naftna bogastva. S pomočjo lesenih dvigal so z vedri zajemali črno tekočino iz globokih vodnjakov. Pri črpanju nafte iz teh vodnjakov so tedaj s kovaškimi mehovi potiskali zrak v vodnjake, kopalci vodnjakov in drugi delavci, ki so se s to dejavnostjo ukvarjali, pa so imeli na glavi klobuke iz železne pločevine, to se pravi, da so Romuni prvi začeli uvajati delovne čelade, ki so danes po vseh teh in podobnih deloviščih v rabi. Črno mastno tekočino so nato «kuhali» na približno enak način, kot danes kuhajo iz tropin tropinovec in iz češpelj slivovko. Nafto so namreč destilirali v — petrolej.

Prestolnica Romunije Bukarešta je prvo mesto na svetu, ki je dobilo ulične svetilke. V njih je gorel petrolej. Bilo je to leta 1857, kar je bilo za ono dobo prava senzacija. Ulice Bukarešte so bile razsvetljene dve leti pred glavnim mestom Avstrije — Dunajem. Vse to zvemo v muzeju nafte v Ploeštiju.

Toda muzej nafte nam daje tudi nekaj podatkov iz nedavne bolje povedano že sedanje zgodovine romunskega petroleja. Ta zgodovina se je začela pred dvema desetletjema, čim je propadla obramba Ploeštija s strani nacistične vojske, kateri je bilo ukazano, «da ga ohrani pod kakršnimi koli pogoji». Po končani vojni so nacistični generali priznali, da je bil to eden najhujših udarcev za Nemčijo.

Do leta 1948, torej še tri leta po drugi svetovni vojni, je bil romunski petrolej v glavnem v rokah zahodnoevropskega kapitala. V 90 letih izkoriščanja romunskih petrolejskih vrelcev, ko je nad njimi gospodaril zahodnoevropski kapital, je bilo načrpanih 163 milijonov ton «črnega zlata», v zadnjih 17 letih pa so ga Romuni načrpali 157 milijonov ton, torej v obilnem poldrugem desetletju le malo manj kot v prejšnjih devetih desetletjih. Toda Romuni se zavedajo, da so s tem dosegli višek in da bodo odslej načrpali vsako leto 12 milijonov ton in ne več. Toda že to jim daje dvanajsto mesto na svetovni lestvici držav proizvajalk nafte. Sedanja naloga je, da se s predelavo prirodnega petroleja poveča njegova vrednost za 40 odst. To je v bistvu toliko, kot če bi povečali količino načrpane nafte za nadaljnjih 5 milijonov ton na leto. V ta namen so Romuni zgradili 11 čistilnic nafte ter 17 petrolkemičnih kombinatov in tovarn.

Plin, kot nujni in hkrati nevarni spremljevalec nafte, bo v prihodnjem letu dobil «ventile» na 90 odst. vrtin. Pred petimi leti je nebrzdano in brez haska izgorevalo 40 odst. podzemeljskega plina, danes pa ukrotijo in nato izkoristijo nad 10 milijard kub.m plina na leto. «Stalnih plamenic», kot Romuni pravijo požarom na naftnih poljih, ni več. Ljudje se še vedno spominjajo požara, ki je pred drugo svetovno vojno polni dve leti in pol divjal na naftnem polju. Izbruhnil je bil leta 1929 in šele sredi 1932. leta so ga pogasili.

Odvečni plin danes skupno z vodo ponovno potiskajo v stare vrtine in s tem potiskajo na površje nafto. Romunija je danes ena najbogatejših dežel na svetu, kar se tiče podzemeljskega plina. Podzemeljski plin danes poganja skoraj vso romunsko industrijo, hkrati pa ga izkoriščajo tudi kot surovino.

V zadnjih 16 letih so Romuni izvozili 75 milijonov ton naftnih izdelkov in derivatov. Sedaj izvažajo že okoli 200 vrst derivatov nafte v 50 tujih držav. Toda Romuni «izvažajo» tudi svoje izkušnje pri gradnji petrolejskih industrijskih podjetij. Ta «izvoz» gre predvsem v mlade dežele Afrike, Azije in v Latinsko Ameriko.

Svoje vrtalne stolpe za črpanje naftnih bogastev Romuni izvažajo že v 30 dežel. V Indiji so na primer postavili rafinerijo ter koksarno, kjer proizvajajo koks iz sesedkov nafte. «Romunija je uvrstila Indijo na svetovni petrolejski seznam» — so Indijci zapisali v znak priznanja.

Romuni vodijo danes bitko za vsako kapljico nafte. Zgradili so še dve koksarni za predelovanje naftnih sesedkov v prvovrstni metalurški koks. Samo koksarna pri Ploeštiju, ki so jo dokončali letos, bo predelala po 500.000 ton sesedkov na leto.

Obstajajo pravi inštituti, katerih naloga je: čimbolj racionirano izkoristiti vsako tono nafte, vsak star ali nov izvor nafte. Z vrtalnimi napravami so prodrli že nad 5000 m globoko, vrtalni stolpi pa se dvigajo že na obronkih Karpatov, ki niso več naftna polja, pač pa naftne gore. Potniku, ki se vozi tod mimo, se zdijo stolpi kot gozd okleščenih dreves.

ALEKSA BRAJOVIĆ

ČEŠKI PISATELJ ODKRIVA ZGODOVINO NACISTA, KI JE VELIKO POMAGAL

Je «Franta» izdajal denar po ukazu ali je bil antinacist?

Sodelovanje je Čehom ponudil sam - Odkril je največje tajnosti - Pogubilo ga je sodelovanje z odporniškim gibanjem - Nacisti so ga umorili tik ob koncu vojne

Ko so pred nedavnim v Sovjetski zvezi rehabilitirali spomin velikega sovjetskega rodoljuba vohuna Sorgeja, smo njegovo zgodbo prikazali tako, kot so jo prikazali sovjetski časopisi. Za nemškega vohuna, starega nacista Timmla, ki je leta 1938 stopil v stik s češkoslovaško obveščevalno službo in veliko pomagal, bi ne mogli z gotovostjo in prepričanjem reči, da je delal in celo svoje življenje žrtvoval iz nekih pozitivnih pobud. Tega ne trdi niti češki zgodovinar Rudolf Strebinger, ki je na podlagi arhivskega materiala napisal o njem knjigo. Hkrati bi mu tudi ne hoteli delati krivice. Ker pa gre za izares zanimiv primer, je vredno, da zgodovino zagonetnega Nemca prikažemo, kot jo je prikazal nemški časopis «Die Zeit».

Bil je lep pomladanski dan leta 1936. V gozdu ob nemško-češkoslovaški meji so nestrpno korakali sem ter tja trije moški. Eden teh je bil polkovnik František Moravec, načelnik drugega oddelka — protiobveščevalne službe — pri češkoslovaškem vrhovnem poveljstvu. Polkovnik čaka na neznanega Nemca, ki je češkoslovaški obveščevalni službi ponudil podatke o nemški vohunski službi. Njegovo pismo od 8. februarja 1936 je nosilo podpis «Woral X.» Določena ura je bila že mimo, Worala pa še ni bilo od nikoder. Niso morda nacisti hoteli polkovniku Moravcu nastaviti past? Ali so ga morda hoteli ujeti? Osem češkoslovaških obveščevalcev je bilo skritih v grmovju, da bi svojega šefa zaščitili. Morda pa je Nemec le zamudil?

Nenadoma se je za Moravcem pojavil moški, ki se je v nemščini predstavil: «Sem Woral». Bil je to nižji moški 30 let, bledega obraza, energične brade in s prusko frizuro. Stopil je v Moravčev avtomobil in se z njim odpeljal do bližnje žandarmerijske postaje. Tam je Woral potegnil iz torbe nekaj dokumentov.

Samo kratek pogled na to je bil Moravcu dovolj. To ni igral Woral je pravi agent! Toda cena, ki jo je Woral zahteval, je bila precejšnja! 5000 nemških mark. Moravec pa je ponudbo vendarle sprejel in od tedaj je Woral delal kot agent «A 54» za češkoslovaško obveščevalno službo.

Hkrati pa je delal tudi za Canarisa. Kot glavni obveščevalec oddelka Abwehra v Dresdenu je dobil nalogo, da za obveščevalno službo nacistične vojske nabavi določene podatke iz Češkoslovaške. Nič lažjega kot to: češkoslovaška tajna služba mu je sama ponudila «mrežo agentov» na Češkoslovaškem. Praga mu je v ta namen dala tudi ključe za tajne šifre. Obe strani sta bili s tem zadovoljni.

Spomladi 1939 je prišel Woralov — veliki trenutek. S poštno dopisnico, ki je prispela na dogovorjen naslov v Pragi, je zahteval sestanek za 10. marec na železniški postaji v Tarnovu. Po prejšnjem sporazumu so Čehi od tega datuma odšteli teden dni. 4. marca se je «A 54» pojavil v praškem predmestju Dejvice. Obvestilo, ki ga je prinesel, je bilo kratko, toda s strahotno vsebino: «Enote nemške vojske bodo 15. marca zasedle preostali del Češkoslovaške republike».

Dogodki so pokazali, da češkoslovaška vlada tega obvestila ni vzela resno. O tem ni niti obvestila svetovne javnosti. Ni ukazala svoji vojski, naj pravočasno uniči orožje, ker bi bil vsak odpor proti nacistični vojski brezuspešen. Niti svojih arhivov ni spravila na varno mesto. Predsednik Češkoslovaške je dovolil, da so ga dogodki prehiteli.

Le v drugem oddelku vrhovnega štaba, v obveščevalni službi je prišlo do ustreznih ukrepov. Polkovnik Moravec je vedel, da se na agenta «A 54» more in mora zanesti. Obvestil je predstavnika britanske obveščevalne službe v Pragi majorja Gibsona ter britanskega vojaškega atašeja v Pragi in ju zaprosil, naj mu priskrbita posebno letalo. 14. marca predpoldne je Moravec poklical v svojo pisarno 11 češkoslovaških obveščevalnih častnikov in jim ukazal: «Takoj na letališče!»

S seboj so odnesli tudi del arhiva. Zvečer istega dne je skupina častnikov s holandskim letalom odletela proti Londonu. Bila je to noč pred nemškim vdorom v preostali del Češkoslovaške.

Naslednjega dne je v pisarne Drugega oddelka vrhovnega poveljstva v Pragi stopil nizek sivolas moški v civilu. Zahteval je častnika E. Toda v tem trenutku je bil častnik E. že na varnem v Londonu. O tem pa človek v civilu še ničesar ni vedel, pa čeprav mu je bilo jme — admiral Canaris. Hotel je, da bi mu častnik E. izročil seznam češkoslovaških agentov v Nemčiji. Toda ta seznam je bil že na oni strani Rokavskega preliva.

Pobeg praške obveščevalne službe je bil prvi Hitlerjev poraz v drugi svetovni vojni. Polkovnik Moravec in njegovi ljudje so se ponudili na razpolago bivšemu predsedniku Benešu, ki je že bil v Londonu v izgnanstvu ter pet let sodelovali tudi z britansko obveščevalno službo

Polkovnik Moravec je še naprej vzdrževal prej sprejete stike z agentom «A 54». Sedaj na Holandskem. Njegove informacije so prav sedaj postajale — fantastične. Prav po zaslugi teh podatkov je mogel Beneš med svojim obiskom v Washingtonu maja 1939 obvestiti Roosewelta o Hitlerjevih načrtih za napad proti Poljski, Franciji, Holandiji, Belgiji, o njegovih načrtih z Anglijo in Svico. Tudi po izbruhu vojne ta vir podatkov ni usahnil. «A 54» je odkril podrobnosti o napadu na Norveško.

Ko so Nemci zasedli Holandsko, je kraj sestankov z agentom «A 54» spet postala Praga. Stik z Londonom se je tedaj vzdrževal s pomočjo majhne radio-oddajne postaje in agent «A 54» je dobil novo tajno ime «Franta». Živel je v Pragi pod raznimi imeni kot npr. «dr. Paul Steinberg», «dr.. Holm», «Behr» itd.

Poleti 1940 so Angleži preko «Frante» zvedeli za podrobnosti o Hitlerjevem načrtu za invazijo Anglije. To so Angleži zvedeli mnogo prej, preden so za Hitlerjeve načrte zvedeli sami nacistični generali, ki bi invazijo morali voditi. «Franta» je prav tako dal prve podatke o «načrtu Barbarossa», Hitlerjevem sklepu za napad na Sovjetsko zvezo. «Franta» je izdal tudi načrte za nacistični napad na Grčijo in Jugoslavijo.

Verjetno bi bil Franta mogel še leta igrati dvojno igro, če bi se bil zadovolil z odkrivanjem vojaških načrtov. Pokopale pa so ga njegove zveze s češkoslovaškim odporniškim gibanjem. Gestapo je v stanovanju nekega radiotelegrafista zaplenil sumljive dokumente. Ujeti ilegalci so pod pritiskom strahotnega mučenja izdali vse, kar jim je bilo znanega. Zveza Frante, ilegalec Vojta, je sicer pobegnil, toda Gestapo je ujel njegovega pomočnika podpolkovnika Machina. 13. oktobra 1941 je bil aretiran tudi Franta. Bil je sicer takoj izpuščen, toda le kot vaba za odkrivanje drugih agentov. In že 22. februarja 1942 je bil Franta alj «A 54» ponovno pod ključem in po nekaj dneh je priznal svojo dvojno vohunsko dejavnost.

Sodnega procesa proti njemu ni bilo. Zakaj? Državljansko ime agenta «A 54» — «Frante» je bilo dejansko Paul Timmel. Bil je član nacistične stranke že od 1927. leta in nosilec zlatega častnega odlikovanja stranke. Heidrich je imel tudi svoje razloge, zakaj ni želel, da bi prišel v javnost škandal s tako starim nacistom. Predvsem je šlo tu tudi za njegovo podtalno borbo z vojaškim tekmecem Canarisom, katerega službi je Timmel pripadal že od leta 1934.

Timmela so pod lažnim imenom vrgli v koncentracijsko taborišče Theresienstadt, kjer je bil do 20. aprila 1945 ko so ga umorili na temelju tajnega ukaza iz Prage. Ni znano, zakaj so nacisti toliko časa oklevali, da bi ga umorili. (Die Zeit)

Vrsti dosedanjih filmov, v katerih je Claudia Cardinale igrala glavno žensko vlogo, se pridružuje sedaj nov film, ki nosi naslov «Vaghe stelle dell'Orsa». Snemajo ga v Volterri, režira pa ga Luchino Visconti.

Praški festival lahke glasbe

Praški festival lahke glasbe, ki je v čehoslovaški prestolnici te dni potekal zapovrstjo pet noči, bo v spominu udeležencev ostal zapisan kot primer nadvse navdušujoče, nepozabne in visoke kulturne glasbene prireditve. Na stotine mladih Čehoslovakov iz najbolj oddaljenih krajev se ga je udeležilo, mnogi na račun svojega letnega dopusta, da so le mogli prisostvovati temu prvemu mednarodnemu festivalu jazzovske glasbe, ki se je vršil od preteklе srede do nedelje. Nihče ni ostal razočaran.

Ocenjevalna komisija je s svojim delom končala šele v kasni noči, čemur se spričo visoke ravni sodelujočih niti ni moč čuditi. A v zvezi z njenimi ocenami, se v Pragi brškone še danes razvijajo dolge in vnete diskusije.

V svrho informacije, nekaj podatkov: nagrado za najboljšega solista je izven konkurence prejel črni pianist, Kenny Brew, nagrado za najboljšega pevca, madžarski bas, Aladar Pege. Podeljene so bile zatem nagrade za najbolj uspeli koncert angleškemu «Acker Bilk Band» in pa nagrada Združenja čehoslovaške mladine za najboljši ansambel zahodnonemškemu «Albert Mangleslorff Quintet».

Nagrado Združenja čehoslovaških skladateljev za ustvarjalni napor in najvišjo interpretacijsko raven, je prejel čehoslovaški orkester Gustava Broma. Glede same umetniške višine in vrednosti posameznih ansamblov ter solistov bi pa lahko rekli, da celo presega dodeljene nagrade, saj ni prav nič tvegana trditev, da je ravno na tej prvi mednarodni praški reviji jazza bilo neizpodbitno dokazano, kako je jazz — brž ko se otrese tesnih komercialnih okvirov — lahko izredno živa, bogata in na izraznih možnostih nenavadno pestra ter ustvarjalna glasbena zvrst, oziroma oblika.

Pri tem je treba še posebej omeniti publiko, vse tiste tisoče mladih, ki so pet večerov zapovrstjo do zadnjega kotička napolnili koncertno dvorano. Neki član ameriškega ansambla je svoje praške poslušalce celo označil za «izredno kultivirano ameriško publiko».

Mladi Čehoslovaki, ki so bili v dvorani, so posameznim izvajanjem sicer resda sledili z največjo napetostjo, jih spremljali s povzemanjem takta na podu, z navdušenimi izbruhi zadovoljstva in občudovanja, toda brez najmanjšega divjanja ali rjovenja, huliganskega razbijanja in množične histerije, kot se to pogosto dogaja v raznih drugih evropskih mestih in drugje.

Vsak večer opolnoči so se slavni pevci, saksofonisti in trobentači z vsega sveta srečali s svojimi navdušenimi čehoslovaškimi privrženci, nakar so se med sabo, ob navdušenem sodelovanju publike, pomerili z improviziranimi točkami petja in igranja, ki so njihove občudovalce spravljali v še večje navdušenje.

Nekega večera sta se tako med sabo pomerila slavni črnski saksofonist ansambla «Donald Baby Douglas» in njegov nič manj odliční čehoslovaški kolega, član jazz-orkestra iz Moravske Ostrave. Dolgo sta se kosala, tako da sta na koncu že bila oba kar dobro izmučena. Neki mlad češki vojak, ki ju je napeto ves čas poslušal, je iznenada vzel enemu od obeh saksofon iz rok in sam začel nanj igrati. Vse je v trenutku utihnilo. Črnec, ki se je utrujen pogreznil v naslanjač, je čedalje bolj presenečen poslušal. Na koncu se navdušenje sploh ni moglo poleči. Mladi vojak je nenadoma postal največji junak večera. A takšnih genialnih muzikov-amaterjev, kot se je izkazalo, je bilo na praškem festivalu veliko. In brškone je prav to bilo, kar je tej praški prireditvi dalo še neki prav poseben in edinsten pečat.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Morali se boste braniti pred novimi nasprotniki. Ne vznemirjajte se zaradi nekega odvečnega besedičenja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Uspeh pri pogajanjih, pomembno srečanje, nekaj manjših poslov. Pazite, da ne zapravite zaupanja ljubljene osebe.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Vprašanje, ki ga nujno morate rešiti, se bo zapletlo. Pričakujte prijetno vabilo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Neka tvegana naloga vam bo povzročila nemalo skrbi. Zanimiva diskusija v krogu prijateljev.

LEV (od 23.7. do 22.8.) S svojo borbenostjo boste uspešno rešili važno vprašanje. Močno boste razvili svojo intelektualno dejavnost.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Uspešno uresničeno pobudo boste še naprej razvili. Ne bodite sužnji lastne ljubosumnosti.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Spoprijeti se boste morali z nekaterimi nepričakovanimi nasprotovanji. Ne kažite omahljivosti v nekem čustvenem vprašanju.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Imejte zaupanje v svoje ideje. Intelektualna sorodnost bo še bolj utrdila neki čustveni odnos.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Ognite se skušnjavi, da bi ne upoštevali nasvetov svojega predstojnika. Pomoč iskrenega prijatelja vam bo v veliko uteho.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Skušajte storiti vse, da bi se ognili škodljivemu sporu. Ne računajte na obljubo, ki vam je bila dana samo iz vljudnosti.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Osebe, ki se ukvarjajo z umetnostjo, bodo polne odličnih zamisli. Pri reševanju nekega osebnega vprašanja, se predvsem oprite na svojo odločnost.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zelo ugoden dan za trgovsko dejavnost. Uspelo vam bo rešiti zelo neprijeten družinski spor.

PREJELI SMO

Wasyl Fedoronczuk: **REALTA' SOVIETICA D'OGGI.** Edizioni «Oltrecortina». Milano - Roma. 1964.

Enciclica «Ecclesiam suam». Le vie della Chiesa. Edizioni «Oltrecortina». Roma - Milano, 1964.

Radio Televizija

SREDA, 4. NOVEMBRA 1964

Radio Trst A

8.00 Koledar; 8.30 Godba karabinjerjev; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 «Pesem zveni med gromom topov»; 10.30 Baletna glasba; 11.50 Mali ansambli; 12.15 Brali smo; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Prijetna srečanja; 14.45 Vojaške pesmi; 15.00 Operne uverture; 15.30 «Kmet milijonar», romantična pravljica; 17.20 Pesem in ples; 18.15 G. Viozzi: Trio; 18.30 Nove plošče; 19.00 Saksofonist Sil Austin; 19.15 Radijska novela; nato Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.30 Simf. koncert; po koncertu (ob 21.35) «Prva svetovna vojna v italijanski književnosti»; nato Melodije; 22.30 Plesna dvorana.

Trst

12.00 Plošče.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Plošče; 14.00 Pesmi in plesi; 15.00 Jug. pevci zabavne glasbe; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Otroški kotiček; 16.35 Simf. koncert; 17.40 Polke in valčki; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ritmi; 19.30 Prenos RL; 22.15 Kvintet Basso-Valdambrini; 22.40 Violinist Branko Pajević.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.30 Faurejeve variacije; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Lahka glasba; 14.15 Harmonikar Galdolfi; 14.25 Nogometna tekma Italija-Finska; 16.15 Praznični motivi; 17.00 Radijska igra; 18.15 Plesna glasba; 18.55 Nagrada Verbania; 20.25 Donini-Allegra: «Ave Maria»; 22.20 Plesna glasba.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 8.40 Poje Robertino; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritem in fantazija; 9.35 Kvartet Cetra; 10.35 Glasba za prazniční dan; 11.35 Pevci; 14.20 Lahka glasba; 14.45 Plošče; 15.00 Ital. pesmi in plesi; 15.15 Izbrani motivi; 15.30 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.35 Najnovejše plošče; 17.30 Orkestri; 18.35 Vaši izbranci; 20.00 Koncert lahke glasbe; 21.00 Avto cesta čez Brener; 21.50 Slovstvo na ploščah; 22.10 Glasba v večeru.

III. program

17.00 Rosso di San Secondo: «Marionette che passione»; 18.30 Španska kultura; 18.45 Caldara in Galuppi; 19.00 Torquato Tasso; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Mozartove skladbe; 21.30 Glasbeni festivali; 22.15 Michelangelo kot pesnik; 22.45 Glasba danes.

Slovenija

8.05 Glasbena matineja; 8.55 Praviljice in zgodbe; 9.10 Mariborski komorni zbor; 9.25 Domači pêle-mêle; 9.45 Komorni intermezzo; 10.15 Zabavni zvoki; 10.45 Človek in zdravje; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Kmečka univerza; 12.15 «Na kmečki peči»; 12.30 Arije in intermezzi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola; 14.35 Kako pojo otroci; 15.30 Tako poje naša dežela; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Shakespeare in glasba; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Iz fonoteke radia Koper; 18.45 Naš razgovor; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Komorni zbor; 20.20 Zabavna glasba; 20.40 Saint Saens: Samson in Dalila; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

Ital. televizija

14.40 Nogometna tekma Italija-Finska; 17.30 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Jack Popplewell: «Je tašča in tašča»; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Neapelj proti Milanu; 22.15 Poročila o izidu ameriških volitev; 23.05 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Placido Scifoni: «Roba vecchia e cori giovani».

Jug. televizija

14.25 Berlin: Nogomet Nemčija-Švedska; 17.10 Angleščina; 17.40 Tiktak; 17.55 Pionirski TV studio; 18.25 Obzornik; 18.50 S kamero po Afriki; 19.15 Nagrade TV naročnikom; 19.25 Sonata in trije gospodje; 19.45 Cikcak; 20.00 Dnevnik; 20.30 Beseda in čas — lirika; 20.40 Argentina — iz serije Mednarodna ura; 21.40 TV akcija; 21.50 Kulturna panorama; 22.20 Obzornik.

Goriško-beneški dnevnik

NADALJNI ODPUSTI V COTONIFICIO TRIESTINO

Ravnateljstvo odločeno odpustiti 21 asistentov v Podgori in Ronkah

Na včerajšnjih pogajanjih zastopniki ravnateljstva niso upoštevali zahtev sindikatov, da bi se odpusti preprečili

Sindikalna stroka Federtessili-CISL je včeraj objavila tiskovno sporočilo o pogajanjih med zastopniki ravnateljstva Cotonificio Triestino in sindikalnimi organizacijami zaradi sklepa ravnateljstva, da odpusti 22 asistentov; enajst jih je že odpustilo pred časom. V začetku sestanka so predstavniki ravnateljstva pojasnili, da ne nameravajo odpustiti 22, ampak 21 asistentov: enajst v tkalnici v Podgori, sedem pa v tekstilnem obratu v Ronkah.

Sindikalni zastopniki so si prizadevali, da bi nasprotno stranko prepričali, naj spremeni svoje stališče in tehnikov ne odpusti. Ravnateljstvo pa svojega stališča ni spremenilo; obvezalo pa se je, da bo izplačalo manjšo odpravnino, ki jim pripada, in da bo proučilo družinske razmere in gospodarsko stanje vsakega posameznega odpuščenega asistenta.

Kar zadeva stanje v tekstilnem sektorju, zlasti pa sospenzijo nad 500 tekstilnih delavk, pa ni nastopil noben nov moment, ki bi na kakršenkoli način spremenil stanje, kakršno je bilo pred odhodom predstavnikov oblasti iz Gorice na pogovore v Milan, kakor tudi po njihovem povratku. Vse tekstilne delavke so namreč resno zaskrbljene za nadaljnje hude posledice, ki jih bodo odpusti povzročili družinskemu gospodarstvu in vsej goriški ekonomiji v tej zimi.

Minister Medici danes v Redipulji

Kakor smo že poročali se bosta današnje svečanosti v Redipuglii ob 46-letnici zmage v prvi svetovni vojni udeležila minister Medici ter podtajnik v obrambnem ministrstvu Pelizzo, ki bosta v Redipuglii zastopala vlado. Senator Medici se je včeraj z letalom pripeljal v Aviano, kjer ga je sprejel goriški prefekt dr. Principalle, ki ga bo danes spremljal na manifestacijo v Redipuglio. V Videm je včeraj prispel tudi poveljnik generalnega štaba vojske general Aloja, ki se bo danes prav tako udeležil svečanosti v Redipuglii.

Razdeljevanje jestvin proste cone za november

Trgovinska zbornica iz Gorice sporoča, da se je pričelo razdeljevanje jestvin proste cone za mesec november potrošnikom iz Gorice, Sovodenj in ostalih občin pokrajine. Potrošnikom iz Gorice in Sovodenj pripada v tem mesecu 2,5 kg sladkorja na osebo na odrezek št. 19 osebne živilske nakaznice po največ 190 lir kg, 250 g surove ali 200 g pražene kave na odrezek št. 20, en liter semenskega olja in 200 g masla na osebo, kar je mogoče kupiti pri trgovcu, kjer se običajno kupujejo jestvine. Razdeljevanje se bo zaključilo 30 novembra.

Včeraj okoli 12. ure se je 12-letni Bogomil Brajnik iz Štandreža, Ul. Sv. Mihaela 264, odpravil k staršem na polje proti Sovodnjam. Nesreča je hotela, da je stopil na grablje in se zbodel v levi palec. Šele okoli 16. ure so ga starši odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu rano razkužili in obvezali, doma se bo zdravil štiri dneve.

Interpelacija svetovalcev KPI o letališču v Ronkah

Pokrajinski svetovalci KPI Papais, Selič in Marizza so poslali pokrajinskemu predsedniku dr. Chientarolliju vprašanje v zvezi z letališčem v Ronkah. Svetovalci v svojem pismu poudarjajo, da je pokrajinski svet na zadnji seji preklical zadržke o pristopu k konzorciju letališča v Ronkah ter s tem obvezal pokrajinsko upravo, da prispeva svoj finančni delež pri zgradnji tega objekta ter zavzame svoje mesto v upravnem svetu.

Neki tednik naše dežele pa je objavil vest o ostavki nekega svetovalca, člana konzorcija, ki noče prevzeti odgovornosti za celo vrsto upravnih nepravilnosti kot so izkoriščanje oblasti, diskriminacija do članov uprave, kršitve pravilnika, potvorbe in nepravilnosti v računovodstvu itd. Zaradi vseh teh obdolžitev in odločitve pokrajinskega sveta za vstop v konzorcij, postaja po sodbi svetovalcev nujno, da se pokrajinska uprava čimprej seznani z dejanskimi razmerami v tej ustanovi.

MANIFESTACIJA V OKVIRU PROSLAV 4. NOVEMBRA

Pelizzo in Cerchione včeraj v Kobaridu

Položila sta venca na kostnico - Sprejel ju je predsednik občine Tolmin Rutar

Včeraj popoldne je italijanski generalni konzul republike Italije v Kopru Cerchione odšel čez mednarodni prehod Rdeča hiša v Kobarid, kjer se je pridružil ostalim članom delegacije italijanske republike, ki je sodelovala na svečanosti v počastitev spomina 10.000 padlih italijanskih vojakov v prvi svetovni vojni pokopanih v kostnici v Kobaridu. Delegacijo je vodil podtajnik v obrambnem ministrstvu senator Pelizzo, v kateri so bili župani Beneške Slovenije ter drugi predstavniki oblasti iz Goriške in videmske pokrajine. V Kobaridu je italijanske predstavnike sprejel predsednik občine Tolmin Rutar, ki se je udeležil svečanosti. Italijanska delegacija je položila dva venca, predsednike tolminske občine pa enega. Po zaključku je predsednik Rutar povabil delegacijo na kosilo, kjer se je v priložnostnih govorih poudarila skupna želja obeh držav, da še nadalje krepita prijateljske odnose v interesu miru v tem delu sveta.

Z delegacijo italijanskih predstavnikov oblasti in diplomatskega zastopstva je potovala v Kobarid tudi skupina tehnikov RAI-TV, ki je posnela glavne dogodke v Kobaridu.

Kino

VERDI. 15.00: «Le voci bianche» (La dolce vita del 700) P. Ferrari in Sandra Milo; italijanski kinematografski film; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CORSO. 14.30: «Una nave tutta matta», Robert Walker in B. Ives. Ameriški barvni kinemaskopski film. Zadnja predstava ob 22.

MODERNISSIMO. 14.00: «La mia signora», Silvana Mangano in Alberto Sordi. Zadnja predstava ob 22.30.

VITTORIA. 15.00: «Duello a Thunder Rogk», B. Sullivan in M. Maxwell. Ameriški barvni kinemaskopski film, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 15.30: «La belva di Saigon», B. Harris in J. Cameron. Italijanski črnobeli film, zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER Korzo Italia št. 10, telefon 25-76

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 14,2 stopinje ob 11.50, najnižjo 6,8 stopinje ob 6.40. Povprečne dnevne vlage je bilo 69 odstotkov.

PRISPEVEK MINISTRSTVA GORIŠKI POKRAJINI

Šest milijonov za nakup izbranih semen trav

Prispevek bodo dali samo neposrednim obdelovalcem in spolovinarjem

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je na podlagi zakona 1094 od leta 1958 dalo na razpolago naši pokrajini za kmetijsko leto 1964-65 znesek šest milijonov lir, ki ga bodo razdelili med neposredne obdelovalce in spolovinarje za nakup izbranih semen iz raznih vrst trav. Za mediko in furlansko deteljo bodo mogli uporabljati samo semena, ki so jih pregledali v kmetijski poskusni postaji, v zavodu ENSE ali v poskusnem zavodu v Lonigu. Za mešane trave ne bo potreben nikakršen pregled semen, če jih bodo dobavila podjetja, ki jamčijo za pravilno sestavo.

Neposredni obdelovalci imajo pravico do 12,5 kg medike po 400 lir ter 15 kg detelje po 300 ali 70 kg mešanih trav po 70 lir, spolovinarji pa do 6 kg medike ter 8 kg detelje ali 35 kg semena mešanih trav. Neposredni obdelovalci bodo deležni največjega prispevka v višini 5.000, spolovinarji pa 2.500 lir.

Vsi kmetovalci, ki želijo biti deležni vladnega prispevka, naj napišejo prošnjo na pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo ter jo vložijo najkasneje do 31. januarja 1965. leta. Rok so v primerjavi s prejšnjim skrajšali, da bi si dobavitelji pravočasno preskrbeli pregledano seme furlanske medike. Račune za nakup semena, za katerega se je zahteval prispevek, bodo morali izročiti kmetijskemu nadzorništvu v Gorici najkasneje do 31. marca prihodnjega leta.

Stavka delavcev lestnih obratov

FILCA-CISL sporoča, da so vsedržavna vodstva sindikalnih organizacij proglasila ponovno 24-urno vsedržavno stavko delavcev lesnih podjetij, ki bo v četrtek 5. novembra. Za ta korak so se odločila, ker industrijci ustvarjajo težave pri obnovi vsedržavne kolektivne delovne pogodbe. Če bodo industrijalci še vztrajali pri svojem nepopustljivem stališču, imajo sindikati na programu še tri stavke: po dva dni bodo stavkali 10. in 17. novembra, en dan pa 1. decembra.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

bo gostovalo v soboto, 7. novembra ob 20.30 v prosvetni dvorani na Verdijevem korzu 13 v GORICI s premiero

«LA MOSCHETTA»

komedija v treh dejanjih

Angela Beloca-Ruzzanteja

Prevedel Modest Sancin

☆

V nedeljo, 8. novembra

ponovitev ob 16. in 20. uri

☆

Prodaja vstopnic na sedežu SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1/I ter pri blagajni eno uro pred pričetkom predstave

V NEDELJO NA IGRIŠČU V SOVODNJAH

Sovodenjci in Gaberci se bodo srečali v nogometu

V obeh ekipah bodo nastopili samo takšni igralci, ki niso še igrali

Med prebivalci Sovodenj in Gaberij vlada veliko zanimanje za nogometno tekmo, ki bo v nedeljo 8. novembra. Tako v enem kakor tudi v drugem taboru se mrzlično pripravljajo na ta edinstveni in doslej pravi takšen športni dogodek. Na nogometnem igrišču v Sovodnjah bodo namreč v nedeljo popoldne tekali za žogo možje in fantje, ki niso še nikoli igrali nogometa. Da ne bi bili na dan tekme popolnoma «tešč» kar se tiče nogometne tehnike, se že nekaj dni pridno vadijo, da bi bili kar najbolj na višini. Tehnične sposobnosti si nočejo pridobiti zaradi tega, da bi navijačem, katerih prav gotovo ne bo manjkalo, pokazali svojo umetnost v žogobrcu, ampak predvsem zato, da zmagajo nad nasprotnikom in s tem ohranijo čast svoje vasi. Starostna doba igralcev tako v eni kakor tudi v drugi ekipi bo najrazličnejša, vendar na zunaj med njimi ne bo nobene razlike: vsi bodo oblekli majce in kratke hlače. In da jih ne bi preveč zeblo, bodo morali toliko bolj tekati za žogo. Ni izključeno, da bo hladno vreme — in pa, seveda, navijanje gledalcev — pripomoglo k živahni in hitri igri, ki bo nudila velik užitek vsakomur, ki bo ta dan prišel na nogometno igrišče v Sovodnje. Prav gotovo ne bo manjkalo komičnih prizorov, ki pa bodo popolnoma v skladu s tehničnimi pravili o nogometu. Organizatorji so namreč v privatnem pomenku povedali, da so igralce že seznanili s prvim in osnovnim načelom nogometa, da je treba namreč žogo brcati v nasprotni, ne pa v lastni gol, in da je zmaga toliko bolj bleščeča, čim večkrat se potrese nasprotnikova mreža, lastna pa se ohrani še v deviškem stanju. Prosili so nas tudi, naj z naše strani poskrbimo za čim večji obisk. Zato pozivamo prebivalce teh vasi, naj pridejo na to zanimivo nogometno srečanje, ki bo ostala v analih športnega življenja tega področja.

šport šport šport

PREDZADNJI DAN 7. SLOVENSKEGA ŠPORTNEGA TEDNA

V košarki pričakovana zmaga Kluba zamejskih študentov

Danes zadnje tekme in nagrajevanje zmagovalcev

Košarkarski turnir slovenskega športnega tedna se je zaključil brez presenetljivih spodrsljajev. Favoriti za končno zmago — moštvo Kluba zamejskih Študentov — so gladko odpravili v polfinalu borbeno petorko Škamperla, v finalu pa so si privoščili ekipo IV. razreda slovenske trgovske akademije.

V polfinalni tekmi so igralci Kluba zamejskih Študentov v zelenih majicah kaj kmalu pustili precej za seboj tekmece Škamperla, ki so se zaman trudili, da bi prodrli skozi budno obrambo gostov. Le tu pa tam se je koš zatresel, vendar je bil naskok vedno v prid študentov, ki so bili bolj tehnični in so pokazali zelo spretno organizirano igro.

Izid

KZS - Škamperle 46:26 (21:14)

KZS: Stepančič S. (10), Milič D. Spacal S. (15), Bobek V. (16), Repinc J., Racman E. (5).

Škamperle: Furlanič I. (9), Drasič F. (8), Fišer I., Mijot V., Orel I. (9), Majcen L., Caharija I., Mohorčič J.

Finalna tekma je bila brez dvoma vredna tega imena. Žal je tokrat veter precej motil potek. Ekipa Kluba zamejskih Študentov je prikazala še hitrejšo in tehnično bolj organizirano igro kot proti Škamperlu in je zato naglo prišla v vodstvo in si nabrala precejšnjo prednost. Igralci IV. razreda trgovske akademije se spočetka niso znašli in so bili na milost in nemilost razigranih študentov. Tržačani pa so se kmalu zbudili in so odgovarjali tekmecem z istim orožjem, to je z dobro tehniko in s hitrimi prodori. Poznalo pa se je jim je, da nimajo izkušenj in ker so študentje zelo dobro in množično branili koš, so bili igralci trgovske akademije večkrat prisiljeni iskati od daleč pot do koša. Tokrat pa se je vmešal veter in ker ni bilo druge izbire, so se ponovno poslužili prodorov do koša. Tržačani so zadovoljili posebno v drugem delu igre, vendar so kljub naporom daleč zaostali za bolj izkušenimi nasprotniki.

Izid

KZS . IV-STA 43:21 (27:9)

Postavi

KZS: Racman (2), Bobeck (13), Repinc, Štepančič (10), Spacal (18), Milič.

IV-STA: Lakovič (4), Sirk, Prinčič (4), Košuta Darko (7), Plesničar (4), Seražin (2).

SPORED

DANES

9.00 motogimkana
9.30 namizni tenis (finale)
10.00 tekmovanje avtov
15.00 odbojka (finale)
17.00 zaključek tedna in razdelitev nagrad

Olimpija (mladinci) in Galeb (mladinke) zmagovalca v igri «med dvema ognjema»

Tudi najmlajši so prišli na vrsto v letošnjem 7. slovenskem športnem tednu. Za njih so prireditelji vnesli v spored ne samo tekmovanje med dvema ognjema temveč tudi troboj, ki je vseboval poleg skoka v višino z zaletom s čelne strani tudi skok v daljino z mesta in met krogle v tarčo, ki je bila narisana na tleh.

Za igro «med dvema ognjema» je bilo precej prijav, vendar so nekatere ekipe manjkale, zaradi česar je precej tekem odpadlo. Po ostrih dvobojih je Olimpija (Trst) premagala Občine, Kras Cankar p. f. in Škamperle Sv. Ivan prav tako p. f. Tudi v polfinalu se je moštvo Galega predalo p. f. Olimpiji, Kras pa si je na igrišču izvojeval zmago nad trdovratno ekipo mladincev Škamperla. V finalu sta se tako znašla Olimpija in Kras. Prvi so bili boljši in tako osvojili prvo mesto.

Postavi

Olimpija — Mikus, Zahar, Sirca, Kodrič, Frankič, Starc, Ukmar.

Kras — Strekelj, Guštin, Kobal, Kralj, Milič L., Nanut.

KONČNA LESTVICA

1.	OLIMPIJA	12 točk
2.	Kras	10
3.	Škamperle	8
4.	Občine	6

Tudi pri mladinkah je bilo precej ostrih tekem. V polfinale je Cankar A premagal ekipo šentjakobske nižje srednje šole 7:0, ekipa Galeba pa se je brez gola uvrstila zaradi odsotnosti tekmic Škamperla v finale. Zaključna tekma tega turnirja je navdušila mlade gledalce in se je končala z zmago Galeba nad ekipo Cankarja A s 7:2.

Postavi

Galeb — Stepančič, Blažina S., Blažina T., Pjevič, Suhljan, Menucci, Tretjak.

Cankar A — Pahor, Pernarčič, Pertot, Rauber, Rogelja, Bandelj, Biska.

KONČNA LESTVICA

1.	GALEB	12 točk
2.	Cankar A	10
3.	Srednja šola	8

Kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo

Danes v Genovi Italija-Finska

Obe reprezentanci že dokončno sestavljeni

GENOVA, 3. — Po včerajšnjem lepem vremenu so se danes pojavili oblaki in večkrat je tudi deževalo. Škoda, ker so vsi pričakovali, da bo vreme ugodno za kvalifikacijsko tekmo za svetovno nogometno prvenstvo, ki bo jutri v Genovi med Italijo in Finsko. Danes zjutraj so se «plavi» zbrali v mali dvorani hotela, kjer prenočujejo, in so razpravljali s tehničnim komisarjem Fabbrijem o tekmi. Po kratkem sprehodu so se Italijani vsedli k mizam, po kosilu pa so se umaknili v sobe, kjer so nekaj ur počivali. Medtem ko se je Fabbri podal na stadion, kjer si je ogledal igrišče, so igralci odšli v kino.

Najstarejši igralec in debutant v državni reprezentanci Picchi je mnenja, da se bo Italija jutri izkazala. Osebno je zadovoljen, da bo prvič oblekel majico reprezentanta potem ko je z dresom Interja osvojil naslov italijanskega, evropskega in tudi svetovnega prvaka.

Finci so se danes posvetili turizmu. Ogledali so si Portofino, Rapallo in Santa Margherita, popoldne pa so imeli na stadionu Marassi kondicijski trening, ki je trajal kakih 40 minut. V prisotnosti trenerja Laaksonena in tehničnega komisarja Lehtonena so se nogometaši posvetili teku, podajanju žoge in podobnim vajam.

Ob koncu treninga sta finska izvedenca pregledala igrišče. Finska reprezentanca, ki ima plavo majico kot italijanska, bo tokrat igrala v belih dresih s plavimi hlačkami. Lehtonen je v zvezi s taktiko, ki jo bodo uporabili proti Italijanom izjavil le, da bosta Rinne in Valtonen «prosta» z možnostjo menjave mest, Holmquist, Syriavaara in Peltonen bodo branili središče igrišča, Lahti bo krilo z nalogo, da se umakne v obrambo, Osterberg in Hpvarinen pa se bosta kretala v ospredju napadalnega območja.

V Genovo je danes prispela tudi sodniška trojica portugalske zveze: glavni sodnik bo Losada, stranska pa Guerra in Soares.

Danes v Gradiški San Marco-Sovodnje

Danes ob 14.30 bo na nogometnem igrišču v Gradiški prvenstveno nogometno srečanje med domačo ekipo San Marco in Sovodnjami. Tekma bi se morala vršiti prihodnjo nedeljo, vendar sta se vodstvi obeh ekip sporazumeli, da jo odigrata že danes. Igralci sovodenjske ekipe naj se zberejo do 13.30 v gostilni Vuk, od koder se bodo z avtomobili odpeljali v Gradiško.

Zadnjo nogometno tekmo so Sovodnje igrale na domačem igrišču z najstorico Mariana. Izgubile so z rezultatom 2:1. Igralci sovodenjske ekipe so požrtvovalno in tehnično lepo igrali, tako da med njimi ni bilo nikogar, ki bi se ne potrudil po svojih najboljših močeh. Poraz je treba pripisati dvem enajstmetrovkam, ki bi se morali streljati, pa jih sodnik ni prisodil v korist Sovodenjcev.

ZA TROFEJO MILJSKEGA MESTA

Danes ob 10. dopoldne Branik-Saŭog Hausbrandt-CUS

Danes in jutri bo v miljski občinski telovadnici mednarodni košarkarski turnir za V. trofejo miljskega mesta. Turnir bo potekal po naslednjem razporedu:

DANES

ob 10.00 **Branik** (Maribor) — **Saŭog** (Gorica)
ob 11.30 **Hausbrandt — CUS**

JUTRI

ob 20.00 **finale za 3. mesto**
ob 21.30 **finale za 1. mesto**

Veljak K. in Pavletič T. v troboju za najmlajše

V troboju naraščajnikov in naraščajnic so tekmovalce razdelili v dve skupini. V prvi so nastopali tisti, ki so bili rojeni 1952. do 1954. leta. Med temi se je najbolj izkazal Klavdij Veljak, ki je zasedel prvo mesto pred Julijano Bezeljakovo. V drugi skupini letnikov 1955-58 pa je Pavletič Tjaša zasedla najboljše mesto pred Rauberjevo Natašo.

Izidi tekmovanja naraščajnikov in naraščajnic v troboju so naslednji:

	višina	daljina	met žoge	skup. točk 4 točke
LETNIK 1952—54				
1. VELJAK KLAVDIJ (Cankar)	105 cm	184 cm	8 točk	5
2. Bezeljak Julijana (Škamp.)	100	157	10	5
3. Placer Ivana (Škamp.)	85	128	8	11
4. Pernarčič Sonja (Cankar)	80	156	6	14
5. Obad Slavica (Cankar)	80	123	6	18
6. Saražin Antek (Škamp.)	90	124	3	19
7. Grom Peter (Škamp.)	80	122	6	19
8. Parovel Ani (Škamp.)	75	121	7	21
9. Barazzutti Nadja (Škamp.)	75	117	7	22
10. Gec Loredana (Škamp.)	70	133	3	24
11. Zupančič Sonja (Škamp.)	65	116	4	31
LETNIK 1955—58				
1. PAVLETIČ TJAŠA (Cankar)	75	116	8	3
2. Rauber Nataša (Cankar)	65	113	8	5
3. Ceh Pavel (Cankar)	65	83	3	8

Pol stoletja v službi slovenskega naroda

Ob Čermeljevi 75-letnici

5.

Od Čermeljevih del na področju sodobne fizike so poleg že omenjene njegove zgodnje knjige *«Materija in energija v sodobni fiziki»*, pomembne zaradi točnih razlag o zgradbi atomov, o sevanju in o značilnostih energije pred toliko desetletji, tudi važna njegova *«Ljudska astronomija»* iz leta 1930 v Ljubljani, ki je izšla še pod psevdonimom Šlibarjev Polde: *«Osvetje in osončje»* v Trstu pri Goriški Matici, ker je medtem imel Čermelj na glavi še novo obtožbo: ilegalni beg iz Italije. V tej knjigi že razlaga teorije atomske fizike v zvezi z astronomijo. V svoji prvi povojni pavzi je napisal obširno knjigo *«V svetu atomov»*, v kateri je zajel ves razvoj atomov po letu 1923. Kot zelo pregledna knjiga celotne atomike je rabila študentom v takratnih letih kot prvi pripomoček. Dve knjigi je posvetil dr. Čermelj pojavu satelitov in izstrelitvi raket za raziskovanje vesolja.

Za slovensko znanost pa so pomembna Čermeljeva proučevanja slovenskih in jugoslovanskih znanstvenikov. Če so delovali v tujini, je poiskal, kaj jih je vezalo z domovino. Ugotavljal je njihovo mesto v znanosti. Kar tri publikacije je posvetil velikemu znanstveniku iz Dubrovnika Rudjeru Boškoviču *(«Boškovičev nauk o materiji-prostoru in času», «Roger Joseph Bošković als Relativist»* izšlo v Leipzigu in še *«Bošković und die Relativität der Trägheit»)*, dalje monografije o Jožefu Reslu, Juriju Vegi, dve knjigi o Nikoli Tesli in prireditev angleške knjige O'Neilla o Tesli, dalje o Jožefu Štefanu, ponovno knjigo o Vegi ob 200-letnici njegovega rojstva, monografijo o Ignaciju Klemenčiču. O slovenskih matematikih, fizikih in kemikih pa še sestavlja prispevke za *Slovenski biografski leksikon*.

V zadnjih letih dr. Čermelj tudi pridno prevaja in prireja tako npr. R.E. Peierlsa *«Zakoni narave»* in mladinsko knjigo Walt Disney-Heinz Haber *«Naš prijatelj atom»*.

Toda kaj bi nadaljevali z naštevanjem raznih oblik njegove dejavnosti, ko pa ne pridemo tako kmalu do kraja, ker je njegov razpon izpeljanih ustvaritev preširok. Vzemimo na primer samo njegovo večletno sodelovanje v Mednarodnem odboru za mednarodno pravo glede: 1. manjšinskih vprašanj, 2. glede atomske energije in 3. glede suverenosti nadzračnega prostora. O vseh teh panogah mednarodnega prava je napisal več poročil in objavil nekaj razprav. Razumemo, da je s popolnim obvladanjem snovi pisal razprave o manjšinskih vprašanjih tudi s stališča mednarodnega prava, da je pravilno vključeval to vprašanje v okvir listine Združenih narodov, da mu je dolgoletno proučevanje naravoslovnih zakonov o atomih olajševalo oblikovanje stališč glede atomske energije, toda preseneča nas, da je prav tako s kompetenco poročal o suverenosti nadzračnega prostora, ki je tudi za poklicne pravnike mednarodnega prava popolnoma nova snov.

Nehajmo že enkrat, pa čeprav se lahko izgovorimo, da je njegova krivda, ker smo bili predolgi.

Dr. Čermelj ni bil politik v smislu političnega vodstva neke skupine za neki nazor in neka načela, pač pa je njegovo delo zelo koristilo posameznim političnim vodstvom, ki so zagovarjala pravice narodnih manjšin ali pa slovenskega naroda v svetu. Sodeloval je, kot smo že omenili, takoj po prvi svetovni vojni v socialističnem gibanju v Trstu, ko je šlo za kulturno delo med tržaškimi Slovenci in zbral prvi material o udarcih slovenskemu šolstvu, da ga je vplivna socialistična stranka Italije iznesla takratnemu predsedniku italijanske vlade. Dokler so še imeli slovenski parlamentarni zastopniki v rimskem parlamentu besedo, je zanje zbiral in jim predlagal material, zlasti dr. Josipu Wilfanu, za interpelacije v rimskem parlamentu. Ko je v svojih knjigah obravnaval tudi cerkveno vprašanje ter protimanjšinsko stališče nekaterih škofov v narodno mešanih manjšinskih diocezah, se je njegovo stališče strinjalo s stališčem skoro prav vse slovenske in hrvaške duhovščine pod Italijo in so mu bili razni sestavljavci duhovniških spomenic na vatikanske kongregacije hvaležni in so mu rade volje dajali na voljo i spomenice i še nepoznane nadrobnosti, a Čermeljevo razpravo *«Cerkvene razmere v Julijski krajini»* je jugoslovanska katoliška duhovščina priložila kot dokument k Pastirskemu listu jugoslovanskih škofov z dne 19. marca 1931, v času ko je bila gonja proti slovenskemu in hrvaškemu jeziku v cerkvah pod Italijo na vrhuncu.

Od vseh zahtev, ki jih je jugoslovanska delegacija na mirovni konferenci z Italijo postavljala v Londonu in Parizu, so bili najbolje izdelani prav zahtevki glede narodnostne naselitve in zgodovinskega razvoja narodnih vprašanj na ozemljih, na katera je imela pravico Jugoslavija, prav na podlagi publikacij in poročil izdelanih v veliki meri po dr. Čermelju v desetletnem delu.

Kaj pomeni strnjeno povedano dr. Čermeljevo delo?

1. Njegova znanstveno utemeljena dela v tujih jezikih o stanju slovenske in hrvaške manjšine v Italiji z vseh vidikov njihovega obstajanja in ne samo jezikovnih problemov, pomenijo v evropskem merilu začetek nove objektivne šole v obravnavanju prav vseh problemov posamezne narodnosti v obdobju dveh vojn.

2. Velika pomembnost za slovensko znanost in kulturo Čermeljevih znanstvenih proučevanj o znanstvenem delu in človeških likih slovenskih in deloma tudi jugoslovanskih znanstvenikov, ki so delovali v tujini in tam dosegli priznanja za svoja dela.

3. Kot poklicen fizik in matematik je skozi vso aktivno dobo življenja, to je okoli pol stoletja, kompetentno brez senzacionalizma seznanjal najširše slovenske kroge, zlasti pa mladino z neštetimi predavanji, članki, številnimi knjigami in 17-letnim urejevanjem revije *«Proteus»* o razvoju in dosežkih eksaktnih znanosti *brez najmanjše zakasnitve* za svetovno ravnijo obveščanja, iz meseca v mesec, iz leta v leto, iz desetletja v desetletje, kar malemu slovenskemu narodu dostikrat prej ni bilo mogoče doseči v raznih panogah kulturne in civilizacijske koeksistence in tvornega sodelovanja.

4. V nenehnem, več desetletij trajajočem delu je postavil za mali slovenski narod temelje ustanovam, kjer na znanstveni način zbirajo podatke in obravnavajo narodnostna vprašanja.

5. Slovenski narodni skupnosti v Italiji, zlasti pa tržaškim Slovencem, je bil najprej s svojim nadrobnim narodno-obrambnim delom, a kasneje s svojo znanstveno metodologijo svetel zgled in praktičen učitelj.

6. Bil je neupogljiv slovenski razumnik, ki ni nikdar popuščal niti za las pred raznimi tujimi zasedbami, ki so v raznih okoliščinah zasedale slovensko zemljo.

7. Od svojih mladih študentovskih let je z neutrudnim delom dokazoval zvestobo slovenskemu narodu, a ohranil zvestobo tudi svojemu prepričanju v moč človeškega razuma in znanosti.

ALBERT REJEC

(KONEC)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst